БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 2 (11600)
1968 оной январиин 3, среда

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ЭНЭ АМЖАЛТЫН ЖЭЛ БОЛОГ ЛЭ

...он үнгэржэ, түүхын үшөө нэгэ хуудаһан прагдаба. ...эн жэл совет арадта, аха дүү социалис оронуудай ...дта, дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүнүүдтэ гайхам... жэл болоо: Агууехэ Октябриин социалис рево... 50 жэлэй алдарта ой тэмдэглэгдээ. Энэ ойе совет ...ономикоёо, соёл культураяа, эрдэм наука болон арад ...ос хүмүүжэл болбосоролые түүхэдэ үзэгдөөгүй ехээр ...кэ, дэлхэй түбиин арадуудые гайхуулаа..

...т арадай энэ амжалта, туйлалтанууд имагтал манай ...ис партиин хүтэлбэри доро социализмын үргэн хар...дабшан ябаһанайнь аша үрэ, энэ харгы замай бэрхэ..., орёо «дабаануудые» тэрэнэй зоримгойгоор дабажа ...ай үрэ дүнгүүд мүн.

...ай хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, со...ллигенциин үнгэрһэн жэлэй туршада хэһэн, бүтээһэн ...дэлхэйн түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэжэ, хүн ...эй урагшаа дабшалтын, зол жаргалай түлөө тэмсэ...үнхэ зулаар бадарһан үльгэр жэшээ, дүлэтэ уряа бо...шадаашье уряалан байха.

...рһэн алдарта ойн жэлдэ совет арадтайгаа суг хамта ...арад ехэ амжалта туйлаа. Республикымнай промыш... продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые юрэнхы дээ...зорһоо урид, декабриин 26-да дүүргээ. Тэрэшэлэн ...енна продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха ...дүүргэгдээ. Хүдөөгэймнай ажалшад баһал нэрэдээ ...р хүдэлһэн байна. Колхоз, совхозууд орооһо таряа ...н абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. ...малай ашаг шэмэ гүрэндэ худалдаха түсэб бүхы ...өө нилээдгүйгөөр үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Энэ ушар ха...ай орондо коммунизмын материально-техническэ үн...ури байгуулха бүгэдэ ниитын хэрэгтэ, мүнөө табан жэ...эбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн ...э Буряад оронoй ажалшадай оруулжа байһан хуби...эшэ.

...т арад үнгэрһэн жэлдэ хэһэн ажалаараа, туйлаһан ...уудаараа омогорхохо ёһоороо омогорхоно, баярлаха ...баярлана. Зүгөөр совет хүн эдэ илалтанууд тухай...сал омогорхохо, баярлахын тэдыдэ бэшэ, харин шэнэ ...аашанхи зорилгонуудаа тодорхойлхын, бүри ехэ хэ...эхын тулада дурдана.

...э, 1968 онийе манай арад халуун ажалай, арадай ...саашадань эрид хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые ам...үгэсөөр дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөе улам ...өөр бадаруулһан оршон байдалда угтаад байна. ...эл түсэбтэ табан жэлые дүүргэхэ хэрэгтэ шиидхэхы ...охо ёһотой. Тиимэһээл республикымнай хүдэлмэри..., колхоз, совхозуудай ажалшад баатар ажалайнгаа ...сые улам шангадхажа, ерэхэ амжалтынгаа үндэһэ ...мүнөөнһөө тодхожо байнхай.

...жэл бүри үрэжэл ехэтэй, баян дэлгэр, амгалан тай... болохо гэжэ совет арад батаар этигэнэ. Энэ этигэл ...риинь эшэ үндэһэн гэбэл, КПСС-эй XXIII съездын, ...Центральна Комитедэй мартын, сентябриин Плену...шиидхэбэринүүд, тэдэнийе хүсэндэнь хүргэхын түлөө ...оной бүхы ажалшадай баатар тэмсэл мүн. Хурдан ...р, ашаг ехэтэйгээр хүгжэжэ байһан социалис үйлэд...ёл культура хүнэй аша туһада, тэрэнэй байдалые ...ян дэлгэр, зол жаргалтай болгохо, хүнэй бүхы талын ...үдые хүсэд дүүрэнээр хангажа байха хэрэгтэ зорюу...

...талаар үнгэрһэн жэлдэ ехэ юумэн хэгдээ. Салин бага...лшадай салин түлөөһэн нилээд ехэ болоо, бүтээсэ ...ажал материальна талаар бүри ехээр урмашуулагда...лай табан, амаралтын хоёр үдэртэй долоон хоногто ...гол түлэб түгэсэжэ байна. Тиихэдэ Алас-Дурна зүгэй ...д энэ жэлһээ эхилжэ, салин дээрээ тусхай нэмэлтэ ...абадаг болобо. Эдэ бүгэдэ хадаа Коммунис партиин ...э бэшэгдэһэн «Хамаг юумэн—арадай аша туһада!» ...зорилгын бодотоор хүсэндөө хүргэгдэжэ байһаниие ...юр гэршэлэн харуулна, тиин бидэ бүгэдые үшөө ехэ ...баатаршалгануудта уряална.

...арад табан жэлэй түсэбэй гурбадахи жэлдэ про...юстьяа, хүдөө ажахыгаа саашадань эрид ехээр хүг...рга боломжонуудаа элсүүлхэ тодорхой хэмжээнүү...аална. Тэрэ тоодо Буряадай республикын ажалшад ...а ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ хэмжээнүүдые хараалба. ...даймнай һаяхан үнгэрһэн партийна конференцинүүд ...болоһон хөөрэлдөөнүүд, тэндэ абтаһан тогтоолнууд ...элдэ бэелүүлхэ тодорхой зорилгомнай болоно. Пар...рганизацинуудайнгаа хүтэлбэри доро эдэ зорилго...республикымнай ажалшадай хүсэдөөр бэелүүлхэ ...инь найдамтай. Бата нэгэдэлтэй, хүсэн түгэс, түрэл ...партиие тойрон бата жагсаалтай совет арад мүнөө ...е орёо, хүндэ зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха арга ...отой, хүсэ шадалтайшье.

...т хүнүүд коммунис үе сагай хоёрдохи табин жэлэй бо...дьхэлээ ханан, омог баяраар дүүрэн алхаба.

...рһэн алдарта ойн жэлые—ажалша, тэмсэлшэ жэлые ...дөө, иимэ арюун һайхан байһандань гүн сэдьхэлэй ...ргэнэ. Шэнэ 1968 он бүхы совет арадта, совет бүлэ ...ажалша хүн бүхэндэ бүри ехэ зол жаргал, манай ...хэрэг—коммунизм байгуулгада бүри ехэ амжалта ...лэ гэжэ юрөөе!

...илалтын түлөө, нүхэдүүд!

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

...металлургиин хүдэлмэри... шэрэм, булад хайлуулха, ...соргонуудые гаргаха жэ... түсэб дүүргэбэ. ...эгшэ жэлэйхитэй сасуул...жа үзэхэдэ, шэрэм хайлуулга — 4,5, булад хайлуулга 5 миллион тонноор, булад соргонуудые үйлэдбэрилгэ хахад миллион тонноор ехэ болоһон байна.

Трактор, машинаяа тарилгадаа хэр бэлдэнэт?

АМАРШЬЕ, НАЙДАМТАЙШЬЕ БОЛОО

Энээнһээ урагша манай совхоздо машина техникэ заһабарилгын үедэ бэрхэтэйхэн байдал тохёолдогшо һэн. Мастерскоймнай хуушан, яндан муу гэжэ механизаторнууд гомдодог, шуугялдадаг бэлэй.

Үнэхөөрөөшье заһабарилгымнай мастерской дотоогоо хүйтэн, зүдэрүү, оройдоол таба-зургаан трактор оруулхадаш дүүрэшэхэ, уйтан хабшуу байгаа. Тэрэнһээ уламжалан машина техникын заһабарилга муугаар хэгдэхэ, удажагайрха.

Мүнөө совхоздоо һайн, элдэб оньһон түхеэрэлгэ, хэрэгсэлээр түгэс мастерскойтой боложо амараабди. Һаяхай Суулга тосхоноор ябаһан хүн дээгүүрээ олон сонхотой, ямар нэгэн заводой корпустол түхэлтэй үндэр сагаан байрын ута хоолойгоор хара угаанай бурьялан гаража байхые хараһан ёһотой.

Энэ мастерской соомнай шэнэ юун бии гээшэб?

Үүдэ ороһоор тракторай бүхы деталь, частьнуудые задалжа угааха тусхай ехэ оньһон машина тодхогдонхой. Тон томо томо зүйлнүүдыень үргөөд иишэ тиишэнь зөөхэ, нэгэниинь—3 тонной, нүгөөдэнь—5 тонной кран бии. Элдэб ехэ, багашье детальнуудые тошылдохо, тайраха, мүлихэ олон янзын станогууд, мүн элдэб шестерняда шүдэнүүдые гаргаха түхеэрэлгэшье табяатай. Тэрэшэлэн заһагдажа гараһан мотоорнуудые халуун, хүйтөөршье хүдэлгэжэ туршаха шэнэ стенднүүд тодхогдонхой.

Урдань тракторай олдохоо шухаг зүйлнүүдэй элэхэдэ, муудахада заводто ябуулха гү, али хаяха баатай бологдодог һэн. Һэлгээд табиха шэнэ юумэн байхагүй, заһабарилга гэдэргэ татагдаха, һаатаха.

Харин мүнөө шэнэ мастерскойдоо элэһэн, муудаһан гол шухала зүйлнүүдые өөһэдөө гагнахыень гагнаад, шүдхөөд, дахин мүлижэ, үрэбтэрдэжэ шэнэлээд, һэльбээд табиха аргатай болообди. Тиимэ юумэ хэхэ бүхы түхеэрэлгэ манда бии.

Шэнэ мастерскойгоо декабриин тэнгһээ хойшо ашаглалгада оруулаад, тэндээ тракторнуудаа заһабарилжа эхилээбди. Нэгэн доро 12 трактор оруулагдаад зэргэ заһабарилагдана. Гол шухала зүйлнүүдыень хэдэн ондоо узел болгоод, тэдэниие тусхай мэргэжэлтэй, дүршэлтэй болоһон хүнүүд заһабарилдаг. Эндэмнай оройдоол 23 хүн саг үргэлжэ хүдэлдэг юм. Урдынхидаал заһабарилгада элдэб шадахатай, шадахагүй механизаторнуудые табихаа болёобди.

Гадна мастерскоймнай халуун уһаар дулаасуулагдана, досоонь хүнүүд гадар хубсаһаа тайлаад, халаад үмдэжэ хүдэлдэг. Вентиляцяар сэбэр агаар оруулагдана. Хүнэй бэеэ угааха душ баригдажа байнхай.

Түсэб, графигай ёһоор бидэ шэнэ жэл болотор 20 трактор заһажа гаргаха зэргэтэй байгаабди. Мүнөө 22 трактор бэлэн боложо гаргагдаа. Бүхы техникээ мартын 1 болотор заһабарилжа дүүргэхэбди. Хэрбээ «Сельхозтехникын» Мухар-Шэбэрэй отделениинхидэй мастерскойемнай түргэн барижа үгэһэн байгаа һаань, заһабарилгаяа бүри эртэ дүүргэхэ бэлэйбди.

Саашадаа машина техникээ тусхай нарин графигай ёһоор, түхэреэн жэл соо һубарюулан заһабарилдаг болохобди.

И. КОЗЛОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой главна инженер.

Шалгалта юу харуулааб?

НОБШОРЬОНОЙ ХОЙШОЛОН

Ажалдаа эзэн болоод ябаһан механизаторнууд хабарай тарилгын дүүрэхэтэй сасуу плуг, борной, сеялкэ болон бусад зэмсэгүүдээ жэбэрхэгүйнь тула тусхай хушалта доро гамтайгаар хадагалдаг. Трактор, комбайнуудаа саг соонь заһабарилжа дүүргэнэ. Таряа хуряалгын дүүрэмсээр тэдэнэр ерэхэ жэлэйнгээ ургаса тухай эртээнһээ боломжоляно. Хабарай тарилгын техникэ заһабарилга эхилхэһээ урид мастерскойнуудаа бэлэн болгоно, хэрэгтэй болохо зэр зэмсэгүүдые суглуулна, запасной частьнуудые асаруулна. Техникэ заһабарилгада дүршэлтэй механизаторнууд табигдана.

Зүгөөр Худанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд мүнөөшье болотор техникэ заһабарилга тухайгаа бодоогүй байһаар. Эндэхи механизаторнууд тарилгын дүүрэмсээр плуг, борной, сеялкэ болон бэшэшье машинануудаа мастерскойн хашаа соо асарбашье, мүнөө болотор ойронь хүрөөгүй. Эдэ машинануудаа хушалта доро оруулаагүй байһандань зундаа бороо хурада жэбэрээ. Мүнөө болоходо шорой, саһанда дарагдашаһан хэбтэнэ.

Теэд трактор заһабарилга хэр ябана гээшэб? Совхозой механизаторнууд энэ ажалаа оройтожо эхилбэ. Заһабарида ороходо 50 тракторайнгаа оройдоол табыень заһабарилжа бэлэн болгоод байнхай.

Нёдондо Чисаана Худан хоёрой нэгэ ажахы байхада, эндэхи механизаторнууд эгээн энэ үедэ бүхы тракторнуудайнгаа хахадыень, хүдөө ажахын машинануудаа бултыень заһабарилаад байгаа һэн гэжэ хэлсэгшэ. Харин мүнөө жэлдэ дутуу дундануудолон үзэгдэнэ. Мастерскойн байшан халуун уһаар дулаасуулагдадаг аад, һая болотор батарейнүүдынь табигдаагүй. Энээн дээрэһээнь мастерской соо хүнэй хүдэлхын аргагүй хүйтэн байгаа. Иимэ хүйтэндэ хүхэ түмэртэй носолдохо гээшэмнай бэрхэтэйхэн хэрэг [illegible] заһабарилагшад хооролдоно.

Тиигэбэшье трактор, машинануудай заһабарилгые саг соонь үнгэргэхэ хэрэг мүнөөшье болотор анхарагданагүй. Механизаторнууд уйтан, багтамжа багатай газарта хүдэлнэ. Гадна хүндэ детальнуудые үргэхэ, ондоо тээшэнь дамжуулха кран мүнөөшье болотор тодхогдоогүй. Механизаторнууд өөһэдөө дүрбэн моортэй кран-балка зохёогоо. Энэнь дан арбагар томо дээрэһээ мастерской соогуур холо ябуулха аргагүй байна. Энэ ушарһаа механизаторнууд хүндэ түмэр мүр дээрээ үргэхэ баатай болоно.

Гэхэтэй хамта ажаллаха хүн үсөөн. Совхозой 145 механизаторнуудһаа оройдоол 15-ниинь заһабарилгада ерэнхэй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд заһабарилгын иимэ унжагайгаар ябажа байһые мэдэбэшье, дүрбэдэхи отделениингээ механизаторнуудые бултыень ондоо ажалда хабаадуулһан байха юм.

— Манайда мүнөөшье болотор токарь ерэнэгүй. Зарим нэгэ шурэбүүдэй түлөө заһабарилга хэдэн үдэрөөр һаатана. Энэ тэрэ юумэ тошылдоод хэрэглэхын тулада хэрэгтэй хэрэггүй юумэ бэдэржэ, бүхэли үдэрөө үнгэргэнэбди. Хэзээ токарь бии болохо гээшэб?—гэжэ механизатор Аюр Аюшеев гомдоно.

Гадна эндэ гарай зэр зэмсэгүүд олон дуталдана. Дрель, съемник гэхэ мэтэ орой үгы. Эндэхи механизаторнууд хэрэгтэй частьнуудай үгы дээрэһээ шэнэ маркын тракторнуудые заһабарилнагүй.

Мастерской соо заһабарилагдаһан мотоорнуудые хүдэлгэжэ туршаха тусхай стенд үгы.

Шалгалтада хабаадагшад:
Ж. ЖАНЧИКОВ,
«Хэжэнгын гол» газетын корр.
Г. РИНЧИНО,
«Буряад үнэн» газетын корр.

МАЛАЙ ТАРГАН—ШАДАБАРИЬАА

Һайн харууһалга, эдеэлүүлгэндэ байһан шахамал хашарагууд уһа нооһоёо елытэр долёожорхинхой үдэрэй игаабари дулаанда хотынгоо үбэрөөр дүүрана.

— Эдэ 176 хашарагуудаа январь һарада гүрэндэ тушаахабди. —гээд, Оймороой совхозой ухэршэн Баяр Балданов мэдүүлбэ.— Мүнөө эдэнэрнай дунда зэргээр гурбан центнерһээ дээшэ татадаг болоо.

Энэ гүүртэдэ үшөө 120 бурууд түргэн зуура түлжүүлэгдэхээр хараалагдажа, һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байнхай. Малшад Валентина Карпова, Владимир Пешняев гэгшэд тэжээлээ һайса буйлуулжа, шахамалнуудаа түргэнөөр таргалуулжа шадана.

Гүүртын малда тэжээл буйлуулдаг гэртэ ороходо бүхы юумэниинь нэгэл гуримтайгаар хэгдэнэ. Жэжээр хэршэгдэһэн һолоомон тэбхэр хайрсаг соо хэгдэжэ, халуун уһа, ууралаар зөөлэрүүлэгдээд, дээрэнь эһээбари хэжэ, таряа талханай зүйлтэй худхагдана. Ондоо нэгэ ехэ түмэр бааг соо хартаабха шанагдана.

Шахамалнуудаа һайса таргалуулхын тула тус бүридэнь 4 килограмм хүртэхөөр таряа талханай зүйл, горох буйлуулжа, эһээжэ үгэнэ. Үхэр бүхэндэ 4 килограмм хартаабха, 2 килограмм үбһэ, 2 килограмм зелёнко эдюулнэ.

Ороолдосотой бэрхэ хүнүүдэй харууһалжа байһан шахамалнуудынь үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэшье сүүдхэлээ 700—800 граммаар шэгнүүрээ нэмээнэ.

А. БОРИСОВ.
Кабанскын аймаг.

ШЭНЭ СОВХОЗУУД

России Федерациин Хүдөө ажахын министерствын шиидхэһэнэй ёһоор, манай республикада 3 шэнэ совхоз эмхидхэгдэбэ. Нарһатын совхозой нэгэдэхи, хоёрдохи отделенинүүд таһаржа, «Юбилейный» гэжэ мяхаһүнэй совхоз болгогдоо.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Шэнэһэтэдэ «Одон» совхоз эмхидхэгдэбэ. Тэрэ «Эрдэм» совхозһоо таһараа.

Зэдын аймагай «Октябрьский» болон Боргойн совхозуудай зарим һууринууд таһаржа, «Заречный» гэһэн шэнэ совхоз эмхидхэгдэбэ. Энэ ажахын түб һуурин Сагаан Уһан тосхондо болоно.

Манай корр.

МОСКВА. ВЛКСМ-эй ЦК-гай пленум дээрэ «ВЛКСМ-эй Хүндэлэлэй тэмдэг» гэһэн ленинскэ комсомолой үндэр шан олон комсомолшуудта барюулагдаба.

Зураг дээрэ: шагналда хүртэгшэд— Карачаево-Черкесскэ Автономито областиин барилгашан, комсомолой комитедэй секретарь Феликс Кецеров (зүүн гарһаа), Винницкэ областиин Томашпольско районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир Анна Бобик, «Сибсельмаш» заводой токарь Валентина Карпеева.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрээр **Власов** Леонтий Владимирович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түлишын промышленностиин управлениин начальнигаар **Ренчинов** Пурбо Эрдынеевич томилогдобо.

* * *

Пенсидэ гараһантайнь дашарамдуулан, нүхэр Ильин Иван Петровичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түлишын промышленностиин управлениин начальнигай уялгаһаа сүлөөлбэ; мүн ондоо ажалда ороһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Игнатьев Илья Александровичые Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй уялгаһаа сүлөөлбэ.

Дурасхаалта жэл

..., январиин 1. (ТАСС). ...овет хани барисаанай ...үнгэрэгшэ жэл дурас...хэл болоо гэжэ Болга...радай суглаанай Пре...й Түрүүлэгшэ Геор...айков Шэнэ жэлэй ...лга соогоо мэдүүлбэ. ...ин Арадай Республи...тскэ Союз хоёрой хос...ани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсаха тухай шэнэ договор Софида баталагдаа. Энэ договор манай арадай эгээл һайн һайхан мэдэрэлые харуулжа, хоёр оронoй хоорондохи хани барисаанай саашанхи хүгжэлтэ, творческо харилсаае шэглүүлхэ байха гэбэ.

П. Лошонцин амаршалга

...ПЕШТ, январиин 1. ...1967 он Венгриин ...Республикада ажа...өө ехэ хэрэгүүдтэ бэ... жэл байгаа. Венгер ...гаяа нэрэтэй түрэ... дүүргээ гэжэ ВН... ...мэй Түрүүлэгшэ ... Шэнэ жэлээр вен...ые амаршалан, радио ...телевиденеэр үгэ хэлэ...дүүлһэн байна. Үнгэ...лдэ манай ниитын байгуулалтын үндэһэ һууриие бэхижүүлээбди, шэнэ жэлдэ энэ ажалаа бүри дээгүүр хэмжээндэ ябуулхабди.

Орон доторхи уялгануудаа дүүргэхэһээ гадна,—гэжэ П. Лошонци онсолон тэмдэглэбэ, —эб найрамдалай түлөө тэмсэлээ улам шангадхаха, түрүү хүсэнүүдтэй хани барисаагаа бүри нягта болгохо үшөө нэгэ ехэ зорилго манай урда байна гэбэ.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

А. Новотнын Шэнэ жэлэй үгэ

ПРАГА, январиин 1. (ТАСС). Чехословакиин саашадаа социалис ёһоор хүгжэлгэ манай гадаадын политикын хараа бодолтой нягта холбоотой байха зэргэтэй. Зорилго юуб гэхэдэ: Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудтай нэгэдэл нүхэсэлөө, хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бүри гүнзэгырүүлэн үргэдхэхэ, социализмын зорилгонуудые тэдэнтэй хамта шиидхэхэ, дүй дүршэлөө абалсаха, харилсан һуралсаха, тиигэжэ социализмын теори болон дүй дүршэлэй амжалтануудые туйлаха, марксизм-ленинизмын научна үндэһэ һуури дээрэ илалтануудаа арьбадхаха аргатай болохобди.

Чехословакиин телевиденеэр Шэнэ жэлэй үгэ хэлэхэдээ, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент А. Новотный ингэжэ мэдүүлһэн байна.

В. Гомулкын мэдүүлгэ

ВАРШАВА, январиин 1. (ТАСС). Бидэ этигэл найдамтайгаар, зориг түгэлдэрөөр Шэнэ жэлээ уттабабди. Манай бүхы хүсэл найдалые бэелүүлхэ байха гэжэ этигэнэбди, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ бүри һайн байха гэжэ этигэнэбди гээд ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-да болоһон Шэнэ жэлэй уулзалга дээрэ мэдүүлбэ.

Н. Чаушеску гэгшын хэлэһэн үгэ

БУХАРЕСТ, январиин 1. (ТАСС). 1967 он хадаа общественное ажабайдалай бүхы һалбаринуудта румын арадай ехэ илалтануудые туйлаһан жэл байгаа гэжэ РКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Чаушеску Шэнэ жэлээр хэлэһэн үгэ соогоо мэдүүлбэ.

Урмагүй хүлеэлгэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Великобританиин хүн зоной хахадынь шахуу энэ жэлэй туршада ажабайдалаймнай хангагдаса бүри муудахань гэжэ хүлеэн 1968 онийе угтаа. Шэнэ жэлэй урда тээ хүн зоной һанал бодолые мэдэхын тула асуулта хэһэн Гэллапын институт иимэ тобшолол гаргаба.

Вьетнамһаа мэдээсэнэ

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын тусхайта орган болохо «Сүлөөрэлгэ» агентствын коммюнике соо ингэжэ хэлэгдэнэ: һүүлшын долоон жэлэй туршада (1967 оной декабриин 13-ые оруулалсан) Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай миллион хахад тухай солдадууд, офицернүүдые, тэрэ тоодо США болон тэрэнэй сателлидүүдэй сэрэгэй 300 мянган хүниие үгы хэһэн, 8590 самолёт газар дээрэ һалгааһан, 15835 сэрэгэй автомашина үгы хэһэн байна.

Шэнэ жэлэй „бэлэг“

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай ниислэлэй хүн зон «шэнэ жэлэй юрэ бусын бэлэг» абаба. Ниислэлэй эгээн томо больницануудай нэгэн болохо Вашингтоной университедэй дэргэдэхи госпиталь-больницада ороһонои, элдэб янзын аргаламжа хүүлһэнэй түлөөһэн январиин 1-һээ ехэ болгогдоо. Үбшэнтэн үдэр соо байһанай, эдеэлһэнэй түлөө—10 һууритай палатада хэбтээ һаа, эгээл багаарнь 38 доллар түлэхэ, амяараа палатада хэбтээ һаа—58 доллар түлэхэ болоно. Зүрхөө үбдэгшэдэй палатада 90 доллар түлэхэ юм хаш.

Коммунист тухай хөөрөөн

ХАЛАН АБАМААР ЖЭШЭЭ

Үнгэрэгшэ жэлдэ Улаан-Үдын аймагай Лениннэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад таряа болон мал ажалай продукци үйлэдбэрилгээр бага бэшэ амжалта туйлаба. Гүрэндэ таряа, һооһо худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэө. Мяха, һү абалгааршье амжалта туйлагдаа.

Мал ажалай фермэнүүдтэ, тракторна бригадануудта дүршэл ехэтэй, шадабаритай хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй тоодо һаалишад Прасковья Голендухина, Агафья Гребенщикова, малшад Петр ба Парфен Кушнаревтан, хонишон Феоктист Васильев, шубуушад Христинья Сазонова, Валентина Сазонова, гахайшан Акимья Васильева болон бусад ороно.

Үбэлжэлгэ эмхи һайнтайгаар үнгэргэлгэһөө ниитын мал ажалай саашанхи хүгжэлтэ эрид дулдыдаха. Энээнииe колхозой малшад һайнаар ойлгоно. Тиин колхозой партийна организаци (парткомойнь секретарь нүхэр В. М. Гроссман) колхозникуудай хүсэл, шадабари, оролдолгые малай үбэлжэлгэдэ шэглүүлхэ зуураа, гол анхаралаа мяха, һү ехээр абалгa болохо хэрэгтэ хандуулна.

Мүнөө колхозой малшадай урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Залуу малые түргэнөөр шахан таргалуулга—тэдэ зорилгонуудай нэгэн. Энэ зорилго тэжээлэй багаар бэлдэгдэһэн үбэл шиидхэгдэхэ болоно. Хэсүү зорилго даа. Үнэхөөрөөшье эндэ ниитын мал тэжээлээр оройдоо үбэлэй тэн болотор хүрэхөөр хангагданхай.

Партийна комитет ба колхозой правлени Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын дүй дүршэлые нарин нягтаар хаража үзэһэнэй удаа мал шахалгые эмхидхэлгын, мүн материальна урмашуулгын тодорхой хэмжээнүүдые харзалһан байна. Эдэ хэмжээнүүд коммунистнуудай ба мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар малшадай зүблөөн дээтүүр зүбшэн хэлсэгдэө. Партийна организациин ба правлениин зохёоһон хэмжээнүүд һайшаагдаа юм.

Хараалагдаһан хэмжээнүүдэй ёһоор, октябриин эхиндэ 520 толгой эбэртэ бодо мал шэлэгдэн абтажа, түргэнөөр шахалгада табигдаа һэн. Мяха үйлэдбэрилгын энэ шухала участогта дүршэлтэй малшад И. В. Иванов, Ф. С. Гребенщиков, И. П. Ковалев, Ф. С. Семенов, Е. П. Федоров, К. К. Фадеев болон бусад эльгээгдээ. Тус фермые партийна организациин зуурдалгаар коммунист Макей Яковлевич Болонев толгойлжо байна. Мүнөө эндэ ажал хэрэг һайнаар ябана. Малшад социалис мүрысоондэ хабаадалсажа, амжалта туйлана.

Эндэ ноябрь һарада 100 толгой хашарагуудай сүүдхын дунда зэргын шэгнүүр 900 граммда хүргэгдөө һэн. Иимэ амжалта оролдосотой ажалаараа малшад Николай Васильевич Иванов Федор Степанович Гребенщиков хоёр туйлаа.

Тус фермэ дээрэхи малшад ганса шахалгын асуудалаар һонирхоно бэшэ, мүн залуу малые, энэ жэлдэ түрэһэн туталнуудые түлжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулна. Малшад К. Д. Кушнарев, П. М. Кондрашкин гэгшэд тус тустаа 110-аад тугалнуудые даажа абанхай. Мүнөө эдэ тугалнуудай тус бүринь дунда зэргээр 170 килограммда хүрэнэ. Тус бүриинь шэгнүүр сүүдхэдөө дунда зэргээр 730 граммаар нэмэгдэнэ. Мүн малшад Г. А. Потрахин, Е. В. Иванов ба П. П. Сластин гэгшэд малаа таргалуулжа шадана.

Бии байһан тэжээлээ шадамараар гаргашалһанай, бүхы ажалаа гүримтэйгээр эмхидхэһэнэй ашаар тус фермэ дээрэ ноябрь һарада 118 центнер нэмэлтэ мяхан үйлэдбэрилэгдөө. Гэбэшье тэжээлэй элбэг һаа, энэ фермын хүчэн үшөөл ехэ амжалта туйлаха аргатай байгаа.

Малые шахалга нэгэдэхи фермэдэ мүн шадамараар эмхидхэгдэнхэй. Тус фермэ дээрэ энэ харюусалгата хэрэг партиин гэшүүд Н. С. Рыжаковто, М. Т. Кокориндо даалгагданхай.

Октябрь-ноябрь һарада малайнгаа шэгнүүр эгээн ехээр нэмээгшэдэй тоодо коммунист Петр Матвеевич Кушнарев, тэрэнэй хүбүүн, мүн партиин гэшүүн Парфен гэгшэд ороно. Тэдэнэй харууһалжа байһан малай толгой бүринь сүүдхын шэгнүүрэй нэмэлтэ 972 граммда хүргэгдөө. Петр Матвеевич Парфен хүбүүнтэйгээ мал ажалда түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлмэрилнэ бэшэ. Петр Матвеевич мал шахаха хүдэлмэрине 1957 онһоо хойшо эрхилнэ. Энэ хугасаа соо ниилээд ехэ дүршэлтэй болонхой.

Колхоз октябрь-ноябрь һарануудта, хамта дээрэнь тоолоходо, 440 центнерээр малайнгаа шэгнүүр нэмээжэ шадаа.

— Иимэ амжалта урда жэлнүүдтэ манай колхоздо туйлагдаагүй юм,—гэжэ колхозой главна зоотехник коммунист Александр Лифантьевич Алексеев хэлэнэ. — Бидэнэр мүнөө мал түргэнөөр шахан таргалуулха аргын һайн байһаниие үнэхөөр ойлгообди. Энэ аргын ашаар декабрь һара соо гүрэндэ түсэбһөө гадуур 500 центнер мяхан худалдагдаһан. Тиихэдэ январь соо Улаан-Үдын мяханай комбинадта 300 толгой тобир тарган үхэр тушаажа, мяха худалдалгаар 1968 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые январь соо дүүргэхэбди. Малшад залуу мал түлжүүлгэдэ анхаралаа хандуулжа, тэдэнээ бүрин бүтэнөөр, хүшэ һайнтайгаар ондо оруулхаяа оролдоно.

Коммунистнууд И. М. ба П. П. Кушнаревтан, Н. С. Рыжаков, М. Я. Болонев болон бусад өөһэдөө һайнаар хүдэлмэрилхэһөө гадна, нүхэдтөө ходо туһална, илангаяа залуу малшадтай дүй дүршэлөө хубаалсана.

Мүнөө колхозой коммунистнууд фермэ дээрэ тэжээл зөөлгэ, буйлуулгада анхаралаа хандуулна. Фермэ бүхэндэ тэжээлэй тусхай цехүүд бии. Тэжээл буйлуулха тусхай хайрсагууд түхэсэргэдэнхэй. Тиин сүүдхэ бүри фермэнүүд дээрэ 30—35 тонно тэжээл буйлуулагдана. Үдэр бүхэндэ нэмэлтэ тэжээл—бозо зөөлгэдэ 8—9 автомашина хэрэглэгдэнэ.

Колхозой партийна организаци мал түргэнөөр шахан таргалуулгада һанаа хүсэлөө ниигэжэ табина.

А. НАГАСЛАЕВ,
Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газетын редакторай орлогшо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лениннэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшан коммунист И. М. Кушнарев.

Авторай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ЧЕХОСЛОВАКИ

Моравидахи Отроковичто ЧССР-тахи эгээн лэ томо шинын завод баригдажа байнхай. Тус предприяти 1970 ондо ашаглалгада үгтэхэ, жэл бүхэндэ хоёр миллион шинэ гаргаха юм.

Энэ завод барилгын ямар ехэ удха шанартай байһыень иимэ баримтаһаа бүри һайнаар ойлгожо болоно гэхэдэ, ЧССР-тэ хүнгэн ба ашаанай машинануудые, мүн мотоциклнуудые бүтээлгэ 1970 он хүрэтэр 1963 онойхиһоо хоёр үлүүтэй дахин нэмэхэ байна.

БОЛГАРИ

Болгарида ажалай бүтээсэ, промышленностиин ба хүдөө ажахын ашаг олзотой байлга түргэнөөр нэмэнэ гээд БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Болгариин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков мэдүүлээ. Эсэгэ ороной фронтын национальна соведэй пленум дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байгаа.

Промышленна продукциин жэл бүриин ургалта һүүлэй жэлнүүдтэ 12 процент болож, БКП-гэй IX съездын директиванүүдээр тодорхойлогдоһон даалгабаринуудые үлүүлээ гээд Т. Живков мэдээсээ.

Гадаадын политикын асуудалнуудта тогтоходоо, амгалан ёһоной политикые, бүхы гүрэнүүдтэй олониитын ба политическэ байгуулалтаһаань дулдыдуулангүй али алиндаа ашатай туһатай экономическа, культурна харилсаа холбоо байгуулха политикые бэелүүлхэ гэжэ Болгариин эрмэлзэдэгые тэрэ онсолон тэмдэглээ.

ГДР

Немец журналистнуудай союзай VIII съезд боложо, республикын журналистнуудай ГДР-тэ социализм эдэбхитэйгээр байгуулагшад байһыень харуулаа.

Съездын баталан абаһан документнүүд соо ниигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. СЕПГ-гэй VII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ бүхы хүсөөрөө туһалхын, хүдэлмэришэн таряашанай гүрэниие али бүхы талаһаань саашадань бэхижүүлхын, Советскэ Союзтай, бусад социалис гүрэнүүдтэй аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань хүгжөөн гүнзэгырүүлхын тулада бүхы хүсөөрөө оролдохо гээшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ ГДР-эй журналистнууд тоолоно. Баруун Германиин милитаристнууд болон үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдтэ эсэргүү, американ империалистнуудай ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү тэмсэл үргэлжэлүүлхээр тэдэнэр шиидэнги байна.

Немец журналистнуудай союзай центральна правлени һунгагдаа. Тэрэнэй түрүүлэгшээр Гарри Чепук һунгагдаһан байна.

ВЕНГРИ

Советскэ Союзай ба Венгриин Арадай Республикын хоорондо 1968 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай протоколдо Будапештдэ гар табигдаһан байна. Хоёр ороной хоорондо 1968 ондо 1,2 миллиард шахуу түхэригэй наймаан хэгдэхэ.

Венгри Советскэ Союзда машина бүтээлгын зүйлнүүдые, тэрэ тоодо үргэлгын-транспортна түхеэрэлгэнүүдые, эдеэ хоолой болон химическэ промышленностьда хэрэгтэй болохо бүхы түхеэрэлгэнүүдые, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые, приборнуудые, дизельнэ поезднуудые, автобусуудые, сулнануудые болон судналнуудай түхеэрэлгэнүүдые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин зүйлнүүдые худалдаха юм.

Тиихэдэ Советскэ Союз Венгридэ автомобильнууд, комбайнууд, тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые, агаарай транспортын хэрэгсэлнүүдые, электронно-тоололгын машинануудые, нефть болон нефтепродукт, руда, хара металл, прокат болон бусад эд бараа үгэхэ байна.

МОНГОЛ

Арадай Монголой ажалшад шахтёрой үдэрые тэмдэглээ. Налайхын нүүрһэнэй уурхайнуудые гүрэнэй предприяти болгохо тухай шиидхэбэри МНР-эй правительство 1922 оной декабриин 25-да гаргаһан юм. Энэ хадаа Монголдо горнорудна хэрэг хүгжөөхэ эхиниинь боложо үгөө һэн. Мүнөө үедэ шахтёрнууд тон һайн техникээр хангагданхай. Социалис мүрысөөндэ Шарын-Голой нүүрһэнэй карьерэй коллектив түрүүлжэ ябана. Энэ нэмэл аргаар нэгэ миллион тонно хүрэтэр нүүрһэн жэл бүхэндэ малтагдадаг.

КУБА

Ороной урда талын райондо болоһон ехэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Кубын премьер-министр Фидель Кастро ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулаа. «Саахарай тростник ехээр ургуулха гээшэ манай оролдолгын гол зорилго болоно» гээд Ф. Кастро хэлээ. 1970 ондо 10 миллион тонно саахар абадаг болохо зорилго тухай һануулхадаа, энэ зорилго «ямаршье бэрхэшээлнүүдэй дайралдаашье һаань, заатагүй дүүргэгдэхэ» гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. «Энэ жэлдэ ехэ оролдолго гаргагдаа. Ерэхэ жэлдэ бүри ехэ хүсэлэл оролдолго гаргагдаха, бүри ехэ амжалтанууд туйлагдаха» гээд Кастро мэдүүлээ.

(ТАСС).

РУМЫНИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Ясса хотодо «Цесэтура» гэдэг предприятида хлопок ээрэдэг тусгаар
Эндэ жэл бүри 4 мянган тонно хлопок ээрэгдэдэг юм.

Аджерпресс—ТАСС-ай

ХАДЫЕ БҮРХӨӨМЭ ХОНИН

* Энэ хонишон долоон жэл соо хамта 4 мянган хони үдхэжэ совхоздоо үгөө. * Бүхыдөө 120 центнер нооһо Эхэ орондоо тушаагаа. * Тэрэ нооһоорнь 4 мянгаад костюм, нилээд олон кофто, джемпер гэхэ мэтэ нэхэгдээ.

ДАШИ-ЦЫРЕН ДОРЖИЕВАЙ хөөрөөе доро толилбобди.

«ХОНИШОНООР хүдэлхэдэ баргатай ааб даа. Тэрээндэ юун үлүү ехэ ухаан, тусгаар мэргэжэл хэрэгтэй юм. Хоёр хүлэйл һольбоо хада хэншье хонидые туугаад ябахал» гэжэ хүдөө ажал ёһоор мэдэхэгүй нэгэ хүнэй хэлэжэ һуухые шагнаад, урмамни таһараа һэн.

Үнэхөөрөө энээндэ хүнһөөл һаа үлүү, тусгаар ехэ ухаан бодол хэрэгтэй бэшэшье гэлэй. Теэд хонишон гээшэмнай мянн малгай үмдэхын тула толгой ээм дээрээ үргэлжэ ябадаггүй. Харин үрдахи бүхы ажалаа бодомжотой һайнаар хэхэ, олон юумэ мэдэхэ, түрүү дүй дүршэл, мэргэжэлдэ һурахын тула тэрээндэ толгой хэрэгтэй ха юм.

Ямар газарта, хонидые хайшан гээд бэлшээбэл түргэн таргалхаб, яажа уһалха, эдеэлүүлхэб гэжэ арбан хургандаал мэдэхэ болоогүй һаа, эрхим хонишон бологдохогүй. Өөрынгөө ажалда үнэн зүрхэнһөө дурлаха, эсэшэ сусашагүйгөөр оролдохо хэрэгтэй. Шаяма бороо, шалга нэран гү, али шэмэрүүн хүйтэн жабарһаа тунхарингүй, зариманда унтаха нойр, амаралтаяашье мартаха тооной ябаха саг ерэхэ. Тэрээнгүйгөөр һайн үрэ дүн, амжалта яагаад туйлагдахаб даа.

Манай «Эрдэм» совхоздо бүхы республика соогоо мэдээжэ болоһон түрүү хонишод; Социалис Ажалай Герой Балдама Доржиева, энэ ажалда хори гаран жэл хүдэлһэн Дугаржап Чимитов, Цыдып Эрдынеев, Базар Будажапов, долоо-найман жэл хүдэлжэ байһан Доржо Бимбаев, Дондок Батуев гэгшэд бии. Теэд тэдэнэр нэгэн-хоёр жэл соо гэнтэ иимэ бэрхэ, эрхим түрүү хонишод болошоо бэшэ. Тэдэнэр энэ ажалай бүхы орёо онол оншо, мэргэжэлые дүүрэнээр шудалхын тула олохон гуталай ула элээһэн, «пүүд дабһан» гээшыень лэ эдиһэн байха.

Би өөрөө арба гаран жэлдэ эхэ хонидые харанаб. Тэрэнэй долоон жэлдэнь удаагаар зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 100 хурьга алгадгүй абааб. Жэшээлхэдэ, 1965 ондо бүхы 640 эхэ хонидһоо 653 хурьган, урзанда 569 хонидһоо—600 хурьган гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьган түлжүүлэгдээ. Харин энэ үнгэрһэн жэлдэ зуун эхэ хонин бүриин дунда зэргээр 110 хурьга абажа томо болгообди.

Хүнһөөл һаа ехэ шадабаритай, эрдэмтэй байһандаа иимэ амжалта туйлаа бэшэб. Имагтал ажалайнгаа онол оншые жэлһээ жэлдэ бага багаар нэмээжэ, эрдэм ухаанай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлһөө һургаал абажа, оролдосо, тэсэбэри ехэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар иимэ үрэ дүн туйлаа гээшэб гээд һанагшаб. Минии ажалда хүн хүнэйхиһөө тусгаар ондоо «нюуса» онол арга, дүршэлшье байхагүй.

ТИИБЭ албашье өөрынгөө хэжэ байһан хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Хэнэйшье мэдэһээр, зун, намарай сагта хонидые һайнаар адуулжа, тобир тарган болгохо гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Энээнһээ нооһо хайшалалга, үрэжүүлгын хүдэлмэри, түл абалгашье хуу дулдыдаха бшуу. Хүхэ ногооной үедэ хонидые үглөөгүүрынь орой гаргаад, үдэшэ эртэ оруулаад, үшөө үдэрэй халуунда хургуулзабди гэжэ хаажархёод һуугаа һааш, юун таргалхаб даа. Зарим дүршэл багатай, залхуушаг хүнүүд иигэжэл хонидоо хүсэд таргалуулжа шаданагүй. Тэрээнһээ боложо, хонидынь ороондо ёһоор орохогүй, хээли барихагүй, түрэхэдөөшье үлбэр муу хурьга гаргаха; тиигээд лэ үсөөн түл абтана ха юм.

Саашадаа ажахынуудта зун, намарай бэлшээриин үедэ хонишодой түлөөһые хонидоо таргалуулһанайнь зэргээр үгэдэг болоо һаа зохисотой гэжэ һанагдана. Тиигэбэл, хүн бүхэн малаа шадаал һаа һайса таргалуулха гэжэ оролдохо һэн.

Бидэ хонидоо бултыень эрхим тарган болгожо үбэлжэлгэдэ оруулдагбди. Тарган байхадаа тэдэнэр түргэн ороондо ороно ха юм. Манай отарада искусственна урэжүүлгын хүдэлмэри оройдоол һара шахуу саг соо дүүргэгдэнэ. Тиигээд богони болзор соо үрэжүүлхэдэшии хонид ехэ һубарингүй, нэгэ зулаар олоороо хурьгалжа ходордог. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы 500 эхэ хониднай оройдоол һара хахад соо (январь, февралиин тэн болотор) сүм түрэжэ дүүрээ һэн. Тэрэнэй ашаар эхэһээнь һалгаахада хурьгад нэгэ жэгдэ томо болоһон, тус тустаа 24—25 килограмм татаа.

Тарган хонид олоороо эхирлэдэг, хурьгадыньшье томо, сула байдаг. Манай отарада жэл бүри гуша-дүшэн хонид заабол эхирлэдэг юм. Нёдондо 53 хониднай эхир хурьга гаргаа.

Зун, намарай сагта хүсэ шадал һайса абаһан малые үбэлдөө зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, тобир зандань хүхэ ногоон дээрэ гаргаха гээшэ баһал шухала. Бидэ тэдэнэйнгээ намарайнь хүсые алдахуулангүй, хүйтэн болохолоор һайнаар эдеэлүүлжэ, түрэхэһөөнь һара урид үбһэ тэжээл зоргоорнь үгэжэ, хурьгадайнь бүри томо болотор эхыень шахадагбди. Тарган хонид һүтэй, хурьгадаа садхаасатай байна ха юм. Шадалтай һайн хонидой түл ямаршье үбшэ хабшанда нэрбэгдэхэгүй, түргэн томо болодог.

БҮХЭЛИ үбэлдөө хонидые зоргоорнь эдеэлүүлхын тула ехэхэн үбһэ тэжээл хэрэгтэй.

Бидэ 1959 онһоо хойшо ажахын тоосоондо орожо, сабшалан даажа абаад, малайнгаа эдихэ үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлдэхэдэг болонхойбди. Сабшалангаа өөһэдөө үтэгжүүлээд, уһалаад, тэндэһээ жэл бүри яһала ехэ үбһэ абанабди. Жэшээнь, чёдондо хамта 570 центнер үбһэн абтаа. Зелёнкомнай хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ—500 центнер. Иигээд байхадаа хонин бүхэндэ дунда зэргээр хоёр центнер (һолоомо, талха таряалай зүйл тоололсонгүй) тэжээл хүртэнэ. Энэмнай бардам хүрэхэ. Теэд мүнөө манай эндэ эртэ саһан ехээр ороод, хонидоо ноябрь һараһаа хойшо байлгажа эдеэлүүлхэ баатай бологдоо. Хэды тиибэшье һаань, бүхы арга хургынь оложо, энэ байһан үбһэ тэжээлээрээ һайн ондо орохобди даа.

Ажахын тоосоондо ороод хүдэлхэдэ алишье талаар һайн. Бодоод үзыт даа. Хэрбээ ажахын тоосоондо орожо, үбһэ тэжээл өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэхэдэг болоогүй һаа, энэ ган гасуур жэлдэ тиимэ ехэ үбһэ яашье абажа шадахагүй һэмди. Хабартаа, зундаа хэды сүлөө тухагүй байгаашье һаа, һамбаа оложо, сабшалангаа хоёр дахин уһалаабди. Мүн үбгэд, хүгшэдые суглуулжа, тэрэнэйнгээ үбһэ хура бороодо оруулангүй һайнаар хурягаабди. Дала наһатай пенсионер үбгэн Самбу Жалбагуев илангаяа ехэ туһалаа.

Гадна бидэ миил таамагаар хүдэлнэгүйбди. Ажахын тоосооной ёһоор жэлдээ хэды шэнээн продукци үйлэдбэрилхэ, тэрээндээ ямар гаргаша хэхэб, али зэргын олзо оруулхабибди гэһэн тодорхой түсэб даабаритай байдагбди. Тиимэһээ хайшан гээ һаамнай олзо доход ехээр абтахаб гэжэ һайса бодомжолхо, тоб байса тоолохо болоогдоно. Жэшээнь, бидэ хонидоо намар хожомхон, бүри хүйтэнцэг болотор задагай хорёодо хонуулнабди. Мүн үбэлдөөшье хашаагаа досоонь һэрюун, хуурай байлганабди. Юуб гэхэдэ, тиихэдэл хонидой нооһон һайнаар ургана, гээгдэнэгүй. Тэрэнэй ашаар үнгэрһэн жэлдэ хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһо абаха даабаритай аад, 3,1 килограмм хайшалжа, түсэбһөө гадуур дүрбэн центнер нооһо гүрэндөө худалдаабди. Нооһонойимнай центнерэйнь өөрынь үнэ сэн оройдоол 229 түхэригтэ болоо гэхэ гү, али гүрэнэй худалдаанай сэнгһээ 200 гаран түхэригөөр хямда байгаа. Тиигэжэ совхоздоо нооһонһоо 8 мянган түхэригэй олзо үгөөбди. Хурьгадые эхэһээнь һалгаахадаа тус бүринь 18 килограмм болгохо түсэбтэй аад, 25 килограммда хүргэжэ, энээнһээ 6260 түхэригэй орондо 8100 түхэриг доход абтаа. Бүхы дээрээ 2,5 мянга үлүүтэй түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөөбди. Ондоогоор хэлэбэл, манай отара жэлэй хамта 15.923 түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, тэрээндэ 8745 түхэригэй гаргаша хээ гэхэ гү, али совхоздоо 8 мянга шахуу түхэригэй сэбэр олзо оруулаа.

«АЖАЛ ХЭҺЭН амбаар дүүрэн» гэжэ, хэһэч хүдэлмэриингөө зэргээр түлөөһэншье һайн. Нооһо ехээр хайшалһан, хурьгадай шэгнүүр ехээр нэмээһэнэй түлөө 1000 түхэриг абаабди. Зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлһэнэймнай түлөө һүүлшын гурбан жэлдэ нэмэлтэ түлөөһэндэ манда хамта 90 гаран хурьган үгтөө.

Энэл ха юм даа, ажахын тоосооной аша үрэ. Иигэжэ хүдэлхэдэ совхоздо, мандашье ашагтай олзотой байна бшуу.

Январь һараһаа хурьгадшье хүнэгтэй ороoһондол адхаржа эхилхэнь. 1967 ондо түрүүшынхеэ ондоо тээһээ туһаламжагүйгөөр, хурьгадаа өөһэдынгөө хүсөөр абаад, энээнһээ хоёр мянга гаран түхэриг алмаабди. Шэнэ жэлдэ баһал тиигэхэмнай. Намтай суттаа минии нүхэр Дашилсама Нимаева, мүн үнинэй хонишон Гажадма Бошоктуева хүдэлдэг. Гурбуулан бүхы 500 эхэ хонидоо һайнаар түрүүлжэ, хурьгадыень нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэл байхабди.

М. НАМЖИЛОВ
бэшэжэ абаба.

ЗУРАГ

ЭХЫН ОМОГОРХО

Зуун хойноһоо шэмэрүүн һэбшээн үлеэжэ, намарай намжаа дулаан үдэрнүүдэй үнгэржэ, сэбдэг янгинама хүйтэнэй эхилжэ байһые тон элеэр гэршэлнэ. Гэбэшье тэнгэри үүлэгүй, сэлмэг. Зүгөөр Бархан уулын шобхо үндэр оройнууд хүбэн сагаан саһан малгайгаа үмдэнхэй, аяар холоһоо тон элеэр сайран харагдана. Энээниие обёороод, манай нютагай зарим үбгэд, хүгшэд хүйтэрхыень тухайлан һуудаг.

Ажалайнь эгээл түлэг үеэр һү һаалиин фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, малай байрын захада сагаан халаадтай, дүшэнһөө һаял үнгэржэ ябаһан, нюдэндөө шэл зүүнхэй хүн харагдаба. Нюргаар набтаршаг энэ хүн ямар нэгэн юумэ бэдэржэ ябаһандал, нишэ тиишээ һүндэлнэ, ороно, гарана.

Хэн гээшэб? Тус фермые даагша, үнинэй техник-үрэжүүлэгшэ Боди Очирович байһан байба. Ажалаарнь һонирхожо, нилээд удаан саг хөөрэлдэхэдэмнай, ябталаатай дансануудаа столойнгоо һугалга сооһоо аятайханаар гаргаадхиба. Үнөөхи элдэбын саарһан, дансадань һаалишадай үдэр бүри һааһан һүнэйнь тоо, тугалай һара бүриин шэгнүүрэй нэмэлтэ, гаргашалагдаһан тэжээлэй тоонууд тэмдэглэгдэнхэй байгаа һэн. Үрэжүүлгын байра соо ороходомнай дулаан, гэрынь дотороо сагаадагданхай, баридаг зэмсэгүүдынь сагаан бүдөөр аятайханаар хушагдаһан шэрээ дээрэ ябталаатай, арюун сэбэр зандаа байха юм.

— Мүнөө үедэ һаалимнай зунайхиһаа балай доошоо ороогүй. Нэмэлтэ тэжээл октябрь һараһаа үгэжэ захалаа һэмди. Гадна силос үгэнэбди. Сэхыень хэлэхэдэ, һү һаалияа зунайхиһаа балайшье доошонь оруулхагүйе оролдонобди,—гээд фермые даагша сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ.

Тус фермын эбтэй эетэй түрүү коллектив Агуу ехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай шэнэ вахтада жагсаад, һайндэрөө шэнэ амжалтаар угтаа бэлэй.

Боди Очирович манине Дулма Лыгденовагай хэжууда дахуулжа асараа һэн.

— Сайн байна! Дулма Очировна, һонин иишэтнай юуб?

— Үгы, хуу хуушаараа. Үдэр бүри үнеэдээр хүрмэлдэһэн мандa ямар һонин байхаб даа,—гэхэдэнь, дүтэхэнэ үнеэдэй дэлэн сэбэрлэжэ байһан Цыбжид хүгшөөдэй ойлгожо:— Юун аягүй юумэ дуугарнабши!—гэбэ.— Хүдэлжэ байһан хүнэй эгээн һонирхолтой юумэнь хэжэ байһан ажалынь гээшэл. Саашадаа ойлгожо ябаха хэрэгтэй,—гээд басагандаа заабарилна.

Энэньшье зүб. Юундэб гэхэдэ, хүн бүхэн өөрынгөө хэ[...] хүдэлмэреэр һонирхохо бшуу.

Арбаад жэлдэ һаал[...] хүдэлһэн Дулма Очировн[а] нова жэлһээ жэлдэ айм[...] түрүү һаалишадай зэрг[...] дэг, түрүү дүй дүршэлтэ [...] гаа түлөө «Хүндэлэлэй [...] орденоор шагнагдаһан ю[м].

— Жэлдээ бүхы дээрэ[...] килограмм һү һаагаабта?

— 29.966 килограмм [...] гаалдеэ,—гээд хэжэ байһ[...] даа яаран, аягүйрхэһэн [...] шаа харан ябашоо һэн.

Саашань Цыбжид х[...] аалиханаар:

— Энэш һаял ажа[...] танижа ябаһан хөөрхы [...] өөрөө 25 жэл энэ фермэ[...] шанаар хүдэлөө һэм. Му[...] ажал гэжэ юуб даа, ур[...] тай жэшэхээр бэшэл юр[...] машина, элдэбын оньһо[...] рэлгэнүүд болошонхой. [...] би пенсидэ гаранхайб. [...] ябашье һаа, минии хараа[...] арай шаданагүйб. Басага[...] болохоор заабари хэлээб, [...] сааб гэжэ һалирхаш. Мин[...] һуужа шаданагүйлдеэ,—г[...] наһан соогоо хамһалсада[...] гаа хөөрөө һэн.

Энэ жараад наһатай [...] хүгшөөдэй тиигэжэ хүдэл[...] хадаа, нэгэнтэ бэшэ респ[...] түрүү һаалишадай зэргэ[...] саһан, оло дахин Хүндэлэ[...] барта бэшүүлһэн юм. Му[...] ма басаганиинь эхынгээ [...] һан ажалые халан абаж[...] нэтэрүүгээр хүдэлжэ оро[...] Иигэжэ жэлһээ жэлдэ [...] түрүүшүүлэй зэргэдэ я[...] юм.

— Манай фермын б[...] лишад тус тустаа социал[...] абанхай. Шэнэ, 196[...] ажалай үндэр амжалта т[...] хүсэнхэйбди,—гээд хэ[...] шагнажа байһан Цыбжид [...] дэй Боди Очировичые зү[...] хэбэртэй баяртайгаар эн[...] һэн.

«Нэгэн олоной түлөө, [...] гэнэй түлөө» гэдэгтэл, [...] пенсидэ гаранхай, жара[...] тай Цыбжид хүгшөөдэйн [...] хүдэлһэн фермынгээ түлө[...] болотор һаналаа ханду[...] эли бшуу.

Иигэжэ Аргалын сов[...] рүү һаалишан Дулма Лы[...] гай тунхарингүй, оро[...] ажалаараа амжалта туй[...] гайхалтай бэшэл.

Цыбжид хүгшөөдэй Ду[...] саганайнгаа үнэн сэ[...] байгаа бүхы хүсэеэ гар[...] досотойгоор ажаллажа, [...] магтуулжа байхадань хэ[...] лан омогорхоно гээшэб. [...] сэгнэшэгүй.

Вл. ЖИГЖИ[...]
хүдөө бэш[...]

Баргажан.

„Знани“ бүлгэм тоособо

Аймагай «Знани» бүлгэмэй тоособото һунгалтын конференци Орлик тосхондо һаяхан үнгэрбэ.

Тоособото хугасаа соо «Знани» бүлгэмэй правлениин хэһэн ажалые шүүмжэлэн, үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд Ошоров, Галсанов, Гамуев, Шарастепанов гэгшэд лекционно пропагандада ушардаг дутуу дундануу[д] тэглээ, энэ ажалые һайж[...] тухай хэтэн һанам[ж] оруулаа.

Конференци дээрэ [...] бүлгэмэй правлениин т[...] шээр нүхэр Хантаев, х[...] та секретаряар нүхэр [...] панов һунгагдабал.

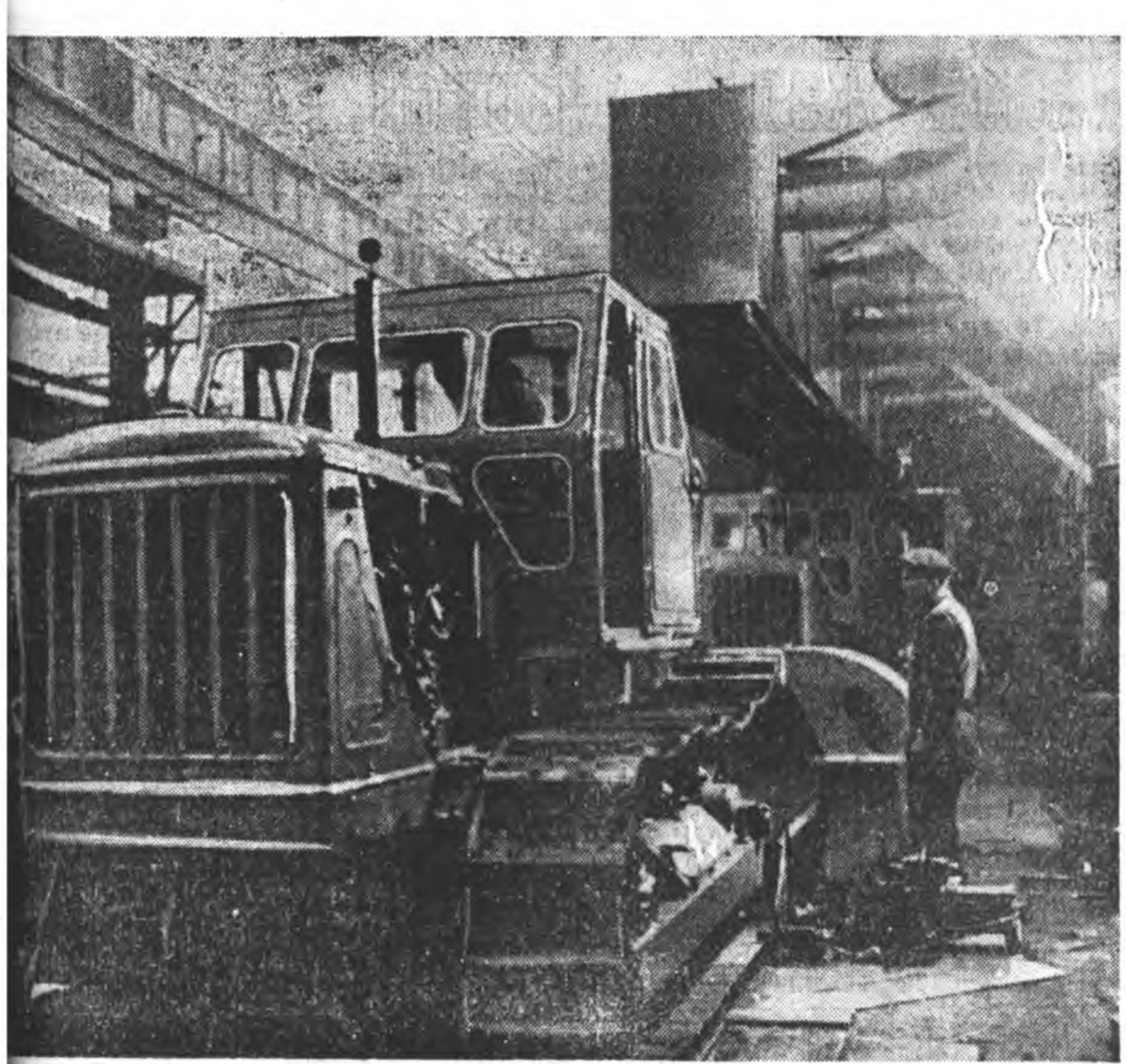

САГ ЖЭЛЭЙ ШАРАЙ

ПУБЛИЦИСТИКЭ

Саг... Ямаршье юумэндэ хүсэгдэхэгүй, хэниишье хүлеэхэгүй, өөрынгөө гуримаар лэ жороолон ябадаг заншалтай.

Теэд саг гээшэмнай нэгэл юумэндэ хүсэгүй байдаг юм, хүнэй хэһэн ажалые, дэлхэй дээрэ үлөөһэн мүр сараае яашье арилгажа шадахагүй! Тэрэшэлэн саг нэгэл байрадаа байжа шадахашьегүй һаа, саашадаа хүнэй мүрөөр харгыгаа табюулдаг. Тиигэжэ саг гээшэ газар дээрэ хүнэй орхиһон сараа замые зүндөө батадхажа үгэдэг. Саг хүнэй түүхые бэшэ, харин хүнүүд сагай түүхэ бэшэдэг байна.

Манай нютагай үнинэй коммунист Цырен Эрдынеевич Эрдынеевтэй нэгэтэ хөөрэлдэхэдөө:

— Наһан ябажал байна. Саг гээшэмнай иимэ ха юм даа,—гээ һэн хаб.

Нүхэр Эрдынеев минии урдаһаа абяагүйгөөр удаан хараа бэлэй. Тиигэбэшье минии бодолые, өөрынь наһанай ошожо байһан тухай хэлэһыем гансата ойлгоһон хэбэртэй.

Тиигээд нигэжэ урдаһаам сэхэ харюусаа һэн:

— Намайе мүнөө һөөргөө залуу боло гээ һаань, заяандаашье зүбшөөхэгүй байнаб. Тиигээ һаа, хубисхалай түрүүшын галта жэлнүүдые, хорёод, гушаад онуудай тэмсэлые оройдоо харахагүй байгааб. Тиихэдэ хэршье хүшэр байгаа һаань, нюдөөрөө хараһан, бэеэрээ үзэһэн юумэн лабташагүй һонирхолтой юм.—гэбэ.

Саг жэлһээ шарайгаа үршыһан үбгэн бэшэ, харин урданай Эрдынеев тэрэ түхэлөөрөө урдамни байба. Хара гимнастёркотой, үргэн зузаан армейскэ бэһэтэй, үндэр хүн халтар морин дээрэ хэсылдижэ һуунхай, манай үсөөхэн, борсогорхон гэрнүүдтэй колхозой үйлсэдэ харагдадаг болоо һэн. Бидэ, үхибүүд, тиихэдэ хойноһоонь дахажа ябагша һэмди. Һүүлдэнь мүнөөхи морининьшье «Эрдынеев халтар» гэжэ нэрэтэй болоо бэлэй. Тэрэ морин эзэнтэеэ хамта тиихэ сагай һүлдэ шэнгеэр мүнөөшье хүн зоной һанаа сэдьхэлдэ хадуугдаһан байха.

Манай Хэжэнгэдэ эгээ түрүүн трактор асарһыень һайн һананаб. Нохойн станһаа Толгойн арын хажууда үргэжэ шахуу (харгын мууһаа) асараад, бензинэйнь дууһахада, радиатор руунь уһа хэжэрхёод, уурал бааюулжа байгаа агша һэн. Үбгэд, хүгшэд тракторай мүрнүүдые хараад:

— Одоол шүдхэрэй мүрнүүд гээшэнь энэ бэшэ юм гү? Ябаһан газартань ногоон ургахагүй, газар ялан боложо хаташаха юм ха,—гэлсээ агша һэн.

Тиихэдэ түрүүшын тракторист Ажуубайн Цырен-Даша тракторта носолдожо, хаб хара тоһон болошоһон, нюураа хара гараараа аршаад, энеэбхилжэ байгаа агша бэлэй. Ганса шүдэнэйнь сагаан, нюдэнэйнь улаан хоёр тэрэнэй шүдхэр бэшэ, харин Цырен-Даша байһые танюулжа байгаа.

Бидэ тиихэдэ Цырен-Дашые баатар шэнгеэр һанагша бэлэйбди. Теэд юугээрээ баатар бэшэ юм! Түрүүшын трактор асараад, һүүлдэнь дайнда ошожо, Берлин хүрэтэр ябалсаа. Иимэл зонууд манай мүнөөдэрэймнай ажабайдал хангаа ха юм

Би нёдондо Хэжэнгэдэ болоһон луговодуудай суглаан дээрэ байлсаа һэм. Тиигээд президиумдэ минии тон танил нэгэ хүн һууба. Тэрэниие танибашье, нэрэ үгэбэгүйб? Халзанов Дондогые танихашьегүй гэжэ яаха һэнбиб. Зүгөөр үльгэрэйхидэл адляар минии һанаанда ороо ха юм. Гушаад оной эхинһээ, колхозой тогтоһонһоо хойшо энэ нүхэр ходоодоо ударник ябаа, мүнөөшье ударник ябана. Энэ «ударник» гэжэ үгые мүнөөнэйхеэр ойлгоһоной хэрэггүй. Гушаад ондо ударник хүнэй анзаһанайнь урда, моринойнь дугаагай хажууда заахан улаан туг хадхагданхай байдаг һэн.

Энэ туггүйгөөр Дондог Халзановые һанаандаа мүнөөшье оруулжа шададаггүйб. Зүгөөр нёдондо болоһон суглаанда түрүүшүүлэй дунда Дондогые харахадаа, саг байшаһан шэнгеэр намда һанагдаа. Теэд сагай нэгэшье минута зогсошоод байдаггүйнь элитэ. Зүгөөр хүнэй хэһэн хэрэгые саг арилгажа шадахагүйл!

Эдэнэр—амидыгаар үльгэртэ ороһон баатарнууд. Ямаршье саг эдэнэрэй хэһэн хэрэгые үгы болгожо шадахагүй. Энээн тухай Октябриин 50 жэлэй ой үшөө дахин гэршэлээ.

Харин мүнөөнэй үетэн энэ алдарта эхэ эсэгэнэйрэйнгээ хэрэгые хэр үргэлжэлүүлжэ байна гээшэбибди?

Иимэ асуудал табихадаа, һүүлэй үедэ ганса эрдэм, техникын, ажабайдалай хүгжэһэн тухай бэшэ, зүрхэ сэдьхэлэй холбоон тухай, ерээдүйн зоной зосоо хожомоо юу үлөөхэ байһан тухайда хэлэнэб.

Манай буряад литература энэ талаар үшөөл тон бага юумэ хэнхэй байна. Зүгөөр бодоод ерэхэ болоо һаа, энэл харгы дээрэ литературын саашанхи хүгжэлтэ харагдаха шэнгеэр һанагдана.

Һаяшаг Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо ошоһон байнаб. Эндэ түрүүлэгшээр Цырен Семёнович Семенов хүдэлдэг ааб даа.

Олон уншагшад энэ колхоз тухай дуулаһан, уншаһан байха. Октябриин табин жэлэй ойе угталгын мүрысөөндэ түрүүлжэ, Буряадай обкомой, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурасхаалта тутта хүртэһэн байна.

Энэ колхозой юуниинь эгээ һонирхолтойб гэхэдэ, городойхидол адли байдалтай боложо байчхай. Һургуули, клуб, правлени болон бусад зургаанай гэрнүүд, олон айл халуун уһатай, телевизортэй. Калиновка тосхоной зуу гаран айл һүүлэй долоон жэл соо шэб шэнэ гэрнүүдые барихай. Гэр бүхэнэйнь хоёр-гурбан таһалгатай, зарим городоорхичой атаархахаар байна.

Бидэ иимэ юумые гайхахаяашье болижо байнабди. Зүгөөр намтай сугтаа ябаһан монгол айлшан тон ехээр гайхаа, баярлаа.

— Хори найма мянган хонитойбди гэнэ гүт?

— Тиимэ. Олон гү?

— Үсөөн. Манай тэндэ иимэ нэгэдэл 150—200 мянган хонитой байха.

— Теэд юуниинь гайхалтайб?

— Үсөөн малһаа ехэ орошо абанат. Энэтнэй тон һайн гээшэ. Эдэ клуб, һургуулинууд нэгэдэлэй мүнгөөр баригдахадаа бүришье һонирхолтой байна.—гэбэ.

Мүнөө манай республика дотор хаа-хаанагүй иимэ ажал ябуулагдана. Зүгөөр нэгэтэшье үнинэй колхознигуудай, дайнда унаһан хүбүүдэй гэртэхинэй бүлыень үргэлсэхөө заяандаашье мартаха ёһогүй. Энэ хадаа манай хүгжэжэ байгаа ажабайдалай таһаршагүй нангин хуби болоно.

Мүнөө гайхамшаг сагта ажаһуунабди. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ урдань үзэгдөөгүй юумэн табин жэлэй туршада хэгдээ.

Теэд урдамнай үшөө ехэ юумэ хүлеэжэ байна. Октябриимнай революци таби наһаяа хүсэжэ, таби нэгэдэхи шэнэ жэлэйнгээ хочгор шарайе хараба.

Энэ шарайнь тон сэлмэг, хүсэн түгэс, эршэ зоригоор дүүрэн байна.

Ерэхэ саг—манай саг.

ЦЭРЭН ГАЛАНОВ,
уран зохёолшо.

Челябинска тракторна заводой коллектив табан жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Тус предприяти Совет засагай табин жэлэй ойдо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дурасхаалта тугаар шагнагдаа. Зураг дээрэ: заводой главна конвейертэ «Т-100М» түхэлэй трактор.

ТАСС-ай фотохронико.

АРАЛТЫН ЭХИЛШООГҮЙДЭ

й Гааргын амаралтын уэсхэлэн һайхан газар-г набшатай шугын дунда, мүрэнэй эрьедэ оршодог. айгаалиин гоё һайханиинь ура сэдьхэл татадаг, бу-бэшэ, эндэ ерэжэ, домто дань бэеэ аргалһан хүнүүд өшэнһөө һалажа шададаг. һараһаа августын һүүл энэ амаралтын газарта ой хүхюун байдаг. Ганса аархид амардаг бэшэ, рпэ область, хизаарнууд-н зон олоороо ерэдэг.

на оной май һараһаа ав-һүүл болотор аяар табан хүн амарһан байна. Тэдэ-нда Алас-Дурна зүгһөө, , Эрхүүһээ, Краснодарай аа ерэгшэд олон байгаа. адые хангаха эдеэ хоо-бараанай магазинууд, мүн хүдэлдэг. Гадна амараг-лицинскэ хүдэлмэрилэгшэ-галта доро байдаг, саг заабари зүбшэл абажа шадаха арга боломжотой.

Ерэхэ жэлдэ ваннатай шэнэ гэрнүүд баригдахаар хараалагдана. Юуб гэхэдэ, хэрбээ дунда зэргээр үдэртөө 80—100 хүн амарна гэжэ тоолобол, 5 ваннатай бани амарагшадые хангахагүй. Тиин энээндэ амарагшад дураа гутадаг, банияа үргэлхыт гэжэ дурадхал оруулжа байдаг.

Зунай сагта хура бороогой ороходо, тон хүндэ хүшэр байдалда орохо ушарнууд жэл бүри үзэгдэнэ. Аадар бороогой оромсоор Гаарга мүрэн һабаһаа халижа, сагаан хөөһэ буран, тон түргэн саг соо үерлэшэдэг. Бороотой жэл амарагшадые саг соонь эдеэ хоолоор хангахань бэрхэтэй болодог. Тиимэһээ ойрын сагта Гаарга дээгүүр хүүргэ барибал тон зүйтэй, таарамжатай байгаа. Гадна манай амаралтын байшанда автомашина хэрэгтэй байгаа.

П. ШИРЕТОРОВ,
Гааргын амаралтын байшангай директор.

Номой таг дээрэ

«ГУРБАН ГОЛОЙ БЭЛШЭРТЭ»

Иимэ гаршагтай ном наймаанда һаяхан гараба. Авторынь — Бадма Дамдинов. Хорёод оной коммунист.

1961 ондо тусхай пенсидэ гараха хүрэтэрөө Үльдэргын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байһан. Тэрэ нютагтаа Совет засаг байгуулалсагшадай нэгэн юм.

Октябриин революциин 50 жэлэй ойн түүхэтэ үдэртэй дашарамдуулан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан. Мүнөө нүхэр Дамдинов ная наһаяа шахажа ябаһан болобошье, миин һуужа шададаггүй. Залуушуулай дунда шадалайнгаа зэргээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадалсаһаар. Мүнөө хэблэгдэһэн энэ номынь Яруунын аймагай «Победа» колхозой хуряангы түүхэ-намтар болоно. Таба-зургаан жэлэй турша соо бэшэһэн энэ ном соогоо автор түрэл колхозойнгоо анхан хайшан гээд тогтонижоһон тухай, хатуу шанга жэлнүүдтэ колхоздоо шударгы бэрхээр хүдэлһэн хүнүүд, айлнууд тухай дурдахаһаа гадна, 1930 онһоо хойшо 1964 он хүрэтэр ниитынгээ ажахын ямараар хүгжэн ерэһэн тухай түүхэлэн домоглоно. Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда дурсагдаһан колхозһоо 170 шахуу эрэшүүл фронтдо мордоһон, тэдэнэй 58-иинь баатарай үхэлөөр ами бэеэ алдаһан байна.

Дурсагдаһан ном юрэнхы дээрээ һонирхомоор, бишыханшье һаа, шухала хэрэгтэй ном боложо шадаа.

М. ДУГАРОВ.

Уншагшын бэшэг

УНШАГШАДЫНЬ ОЛОШОРЬООР

Прасковья Прокопьевна Байбородина Онииноборско һууринай хүдөөгэй библиотекэдэ гушаад жэл соо хүдэлжэ байна. Һайн һайхан сэдьхэлээ, бүхы һаналаа дурлаһан ажалдаа хандуулдаг дээрэһээ энэ нүхэрнай нютагайхидайнгаа дунда хүндэтэй болонхой. Библиотекэ соонь ходоодоо дулаан, арюун сэбэр, һаруулшье. Сонхын можо, углуу булан бүридэнь ургамал сэсэгүүд табяатай. Эдэ бүгэдэ нүхэр Байбородинагай ажалайнь һайн талые харуулна.

Прасковья Прокопьевна өөрынгөө ажалда библиотекын түрүү дүй дүршэл үнинэй нэбтэрүүлэнхэй. Уншагшад номуудые өөһэдөө шэлэдэг заншалтай юм.

Библиотекарь олон тоото уншагшадтайгаа шэнэ номууд тухай, тиихэдэ зониие хүмүүжүүлгэдэ литературын дүүргэдэг үүргэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Мүн баһа В. Штеренбергын «Залуу наһан замаа бэдэрнэ», А. Гайдарай «Тимур ба тэрэнэй команда», В. Катаевай «Полкын хүбүүн», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэхэ мэтэ номуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдые һайнаар үнгэргэхын түлөө библиотекарь номуудые уншагшадайнгаа дунда олоор тараадаг болонхой. Энэ хэрэгые Өнииноборскын найман жэлэй һургуулиин һурагшад даажа абанхай. Жэшээнь, пенсионерка С. А. Пластинииада һурагша Зоя Снеткова номуудые асардаг юм.

Мүнөө тус библиотекэдэ 288 уншагшад тоологдоно. Энэмнай тосхоной айл бүридэ нэгэ уншагша бии. Тугалшан Н. А. Бичурина, хүдэлмэришэн Н. И. Белоусова, пенсионер И. П. Ильин болон бусад библиотекын эдэбхитэй уншагшад юм.

П. П. Байбородина библиотекынгээ номой тоо олошоруулхын түлөө оролдодог. Гансахан 1967 ондо 406 хэһэг ном худалдаган абтаһан байна.

Уншагшадай дунда номуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө Прасковья Прокопьевна номой булангуудые эмхидхэнэ. «Эб найрамдалай жэгсаал» гэһэн выставкэдэ Чехословакиин Карлова-Варада үнгэргэгдэһэн Европын оронуудай коммунис партинуудай конференциин материал, С. Смирновой «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ушарнууд» гэхэ мэтэ номууд табяатай. «Эдэнэрэй нэрые һанажа яба» гэһэн стенд онсо һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай баатарнуудай фото-зурагууд, тэдэнэрэй дайшалхы намтар бэшэгдэнхэй. Агитаторай буланда партийна журналнууд, КПСС-эй XXIII съездын документнүүд, агитаторай блокнодууд табяатай.

В. И. Ленинэй булан ехэ шадамараар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ түүхэдэ ороһон Разлив нуурай дэргэдэхи отогой макет, «Ленинэй квартира-кабинет» гэһэн ном, тиихэдэ Октябриин революци тухай Ильичэй бэшэһэн номууд табяатай юм.

Уншагшадай һанамжаяа бэшэхэ альбом эндэ бии. Энэ альбом соо бэшэгдэһэн һанамжанууд тэдэнэрэй ном шэлэн абалгада ехэ туһа хүргэдэг.

Библиотекарь П. П. Байбородина малшад, таряашадта ходо ошодог, нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэдэг. 11 тиимэ библиотекэ бии болгоод. Эдэнэрынь холын отара, гүүртэнүүд дээгүүр эмхидхэгдэнхэй. Анаагай совхозой түрүү хонишод О. Тагаровай, Н. Дондоковой отарануудта эмхидхэгдэһэн библиотекын номууд арбан хоногтоо нэгэ тахин һэлгэгдэдэг юм. Гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябахадаа, Прасковья Прокопьевна «Дайшалхы хуудаһануудые», «Сахилгаан», «Халаахай» гэхэ мэтэ элдэб ханын газетэ, хуудаһануудые гаргадаг.

Иимэл даа, Прасковья Прокопьевна Байбородина—юрын библиотекарь. Һайн һайхан ажалда хүдэлмэрилжэ, нютагайхидайнгаа коммунис ёһоор хүмүүжэхэ хэрэгтэ горитойхон үүргэ дүүргэдэгынь хэндэшье мэдээжэ.

Б-М. ЦЫРЕНЖАПОВ.
Хори.

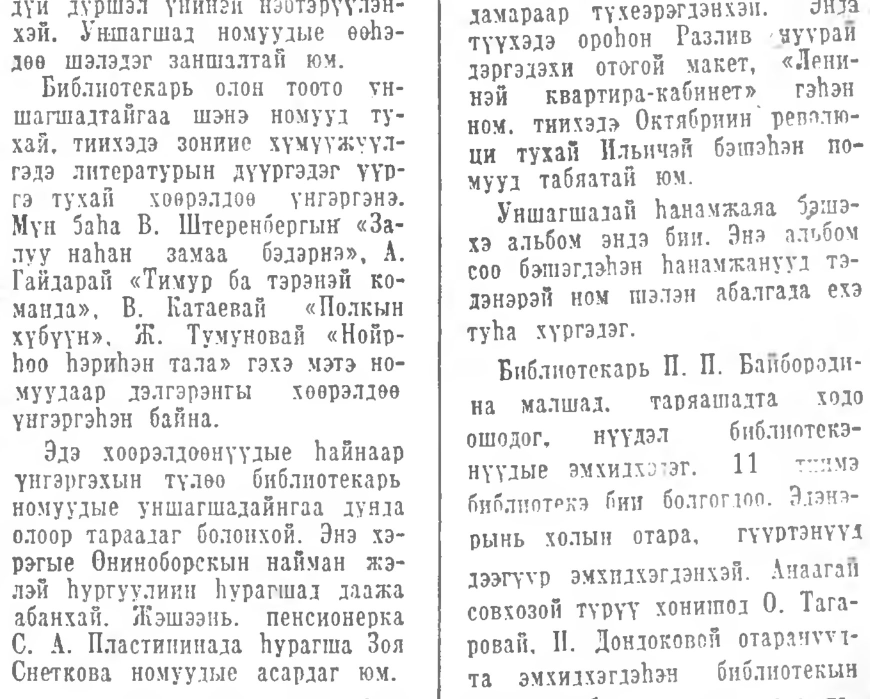

Левон Бабутлян Ереван хотодо час заһабарилдаг мастераар ажаллана. Тэрэниие уран бэрхэ хүн гэлсэдэг. Нүхэр Бабутлян өөрөө кинокамера зохеожо, тэрэгээрээ фото-зурагуудые буулгажа байдаг, Түрэл Ереван город тухайгаа, мүн Арменидээ, Хара далайн эрьеэр олон сюжедүүдые буулгаһан байна. Мүнөө тэрэ шэнэ кинокамера урлан зохёогоо. Зураг дээрэ: Л. Бабутлян.

АПН-эй фото.

ҮНДЭҺЭН СОЁЛОЙ ХАНИ ХҮГЖЭЛТЭ

Совет олон үндэһэ яһатанай социалис соёл болбосоролой бүридэлгэ Октябриин хубисхалай туйлалтануудай гэн болоно. Киргизэй мэдээжэ уран зохёолшо Чингиз Айтматов, Дагестанай поэт Расул Гамзатов, Азербайджанай поэт Расул Рза ондо ондоо үндэһэ яһатанай соёл бобосоролой эрхим шэнжэ шанар, ёһо заншалай хүгжэлтэдэ совет соёл болбосоролой интернациональна дхын яажа харагдадаг тухай хөөрэнэ.

лхэйе хүн шэнэдхэн хубилгаха гэжэ этигэнэб

Чингиз АЙТМАТОВ

азар дэлхэй дээгүүр нилээд б, уласхоорондын конгресүүдье нэгэнтэ бэшэ хабаадалсааб. эһэ яһанай, үнгэ шарайн ар илгаа гаргадаг, ехэ үндэнэй зүгһөө багахан арадууд өөрэлхүүгээр хандадаг ябада ямар хоро хүргэдэгые, хүнэй хэл бодол ямараар эбэрээдэ хэды хүндэ хойшолонтой ыень би хилын саана харааб. н арадуудай адли тэгшэ эрхэ, бэеэ хүндэлэн дурлаха сэдь пролетар интернационализ үзэл суртал манда асарһан уехэ Октябриин аша туһые н һайхан үгөөр ходоодоо дур а ябадагби. Манай гүрэн до арадуудай адли тэгшэ эрхэһээ өөлжэ шиидхэгдэһэн националь на асуудал СССР-эй арадуу уран зохёол, соёл болбосоро хүгжэхэ хэрэгтэ айхабтар үүргэ дүүргэһэн түүхэтэй.

скусствын национальна асуу нууд тушаа мүнөө бүхы дэл дээрэ ехэхэн арсалдаан боло байдаг. Арад зоной үндэһэ ай шэнжэ уран зохёолдо «он ондоо шэг шарай» бии болго Ондо ондоо үндэһэ яһатанай зохёолшод түрэл газар дай на, арад зонтоёо, үндэһэн уудалай гол шухала асуу нуудтай холбоо барисаа бай лжа, зохёолоо үрэ ехэтэй мүн н уһаар сүршүүлдэг гээшэ. тэдэ зохёолнуудынь уран олшые хүн түрэлтэнэй үргэн дам харгыда гаргадаг. Юуб дэ, арадуудай ажабайдалда, эй зүгһөө ажабайдалые зо байгуулха хэрэгтэнь ниитэ а тон ехэ байдаг. Эгээл тии ээ национальна шэнжэ шана интернациональна удхада үү табижа яашье болохогүй. тэй хамта зарим ушарта на альна онсо өөрэ янзые ямар аа нэгэ хуули болгоод, тэн ь зарсаадаг байна. Энэ ушар зохёолой хүгжэлтэдэ ехэхэн ушаруулжа, урагшаа ябаха алтыень барина. Олон үндэһэтэнэй ажабайдал, национальна соёл болбосоролынь саг үргэлжэ хубилжа, шэнэдхэгдэжэ байдаг ха юм.

Залуу совет уран зохёолнууд мүнөө даган дууряаха үеһөө үнгэрөөд ябана. Эдэ зохёолнууд бусад литературануудай дүй дүршэлые, социалис реализмын бүхы уран зохёолнуудай ниитэ ёһо заншалые шэнжэлхы ёһоор шудална. Би өөрынгөө уран зохёолой замые һанаандаа оруулдагби. Октябриин һүүлээр түрэһэн намда, залуу уран зохёолой түлөөлэгшэ болоһон эдир уран зохёолшодо, хэлэнэй талаар тон шухала орёо асуудал гараа һэн. Урданай харанхы байдалһаа һаял мултарһан арадуудай хэлээр мүнөө үеын хүн зоной сэдьхэл бодолые дамжуулжа, тэдэнэй оршон тойронхи байдалые, олониитын байгуулалтые харуулжа бирахагүй гэһэн һанал бодол олон дахин дуулаһан байнаб. Минии һанахада, энэнь тон эндүүтэй бодол болоно. Ёһотой уран зохёолшо өөрынгөө үеын арадай ажабайдалые, олониитын гүн хубилалтые, хүнэй сэдьхэл зүрхэнэй тон нарин байдалые ямаршье хэлэн дээрэ зураглан бэшэжэ шадаха. Тон эгээлэй зохидоор, тодо хурсаар бэшэгдэһэн Узакбай Абдукаимовай «Фронт» гэжэ роман мэтэ зохёолнуудһаа тэрэниие харанабди. Абдукаимовай оршуулгын хүдэлмэри (ород хэлэнһээ олон ном оршуулһан юм), тэрэнэй бэлиг шадабари, түрэл арадайнгаа хэлые тон гүнзэгыгөөр мэдэхэ байһаниинь киргиз хэлэнэй бүхы арга боломжые хэрэглэхэ хэрэгтэнь ехэхэн туһа түшэг болоо. Түрэл киргиз хэлэ иимэ ехэ баян юм гэжэ урдань олонхид ойлгоошьегүй ябажа болоол гээшэ ха.

Минии уран зохёолой бэлиг шадабари киргиз, казах, ород уран зохёолнуудай нүлөөн доро хүгжөө. Би зохёолоо киргизшье, ородшье хэлэн дээрэ бэшэдэгби. Би багаһаа хойшо ородой ахамад түрүү уран зохёолшодой, совет уран зохёолшодой номуудые ород хэлэн дээрэ уншаһан хүм.

«Гульсары, баяртай!» гэһэн повестьмни зохёон байгуулха талаар намайе зобооһоншье, баярлуулһаншье юм. Урда тээхи зохёолнуудтаяа жэшэхэдэ, тон шэнэ юумэ хэлэхэ гэжэ эрмэлзэһэн байнаб. Энэ повесть тухай газетэ, журналнуудта олон дахин бэшэгдээ, совет ба хариин уншагшадһаа олон тоото бэшэгүүдые абааб. Эдэ бүтэдэ намайе баясуулхаһаа гадна, ажабайдалайнгаа талаар, уран зохёолдо һунгаһан замайнгаа талаар ехэ юумэ бодожо үзэхыемни баадхана. Тиибэшье минии шиидхэхэ ёһотой уг зорилгым эхин мүн гэжэ тус повестиие сэгнэдэг хүм. Манай урда мүнөө үеын шэнэ хүнэй, XX зуунай жараад оной хүнэй шэнжэ түхэлые харуулха зорилго табигдана.

Национальна гэээшэмэй ниитэ хүн түрэлтэнэй гэһэн удхатай

Расул ГАМЗАТОВ

Уран зохёолшын номой түгэлдэр удха, бэлиг, зоригжол, уран шадабари тэрэниие өөдэнь үргэнэ. Өөрынгөө үндэһэн ёһо заншалые үлүүсэ ехээр зураглаад, тэрэнээ үндэһэн маягай өөрэ онсо бүтээл гээшэ гэжэ ходо дабтажа байдаг хүн бодото уран зохёолшо бэшэ. Национальна удхые ниитэ хүн түрэлтэнэй зүйл болгохо гээшэмнай ёһотойл уран зохёол мүн. Ибсенэй арадай ямар нэгэн тусхай шэнжэ тэрэниие агууехэ зохёолшон болгоо аал? Омар Хайямые гү? Али Ду Фуе гү?

Национальна шэнжэ уран зохёолшодо творческо ехэхэн баяр баясхалан үршөөдэг. Үндэһэ яһа онсолон баримталха гээшэ өөрынхиһөө ондоо юумэ тоохогүй, бусадые хүндэлхэгүй гэһэн удхатай. Национальна шэнжэ хаалта үүдэеэ нээгээд: «Бидэ эндэбди, манай хэтэ мүнхын айлшан болыш...»—гэдэг. Харин үндэһэ яһа онсолон баримталдаг ябадал нюдаргаа зангидаад: «Бидэ эндэбди, манда бү ерэ, ерээ һааш...»—гэжэ занадаг.

Томо уран зохёолшо гансахан өөрынгөө үндэһэ баримталха ёһогүй.

Чингиз Айтматов ородоорошье, киргизээршье бэшэдэг. Теэд тэрэнэй зохёол бүтээл тон национальна байна. Энэ гансахан лэ манай гэжэ улаан карандашаар доогуурнь шударжа байдаггүй.

Айтматов дэлхэйн ниитэ искусствын шэнжэ шанарые ойлгодог. Өөрөө өөрынхеэрээ, киргиз хэлэн дээрэ хэлэһэн үгэеэ бүхы дэлхэйдэ бэлэглэдэг. Тэрэ арад зоной сэдьхэл зүрхые зурагладаг. Ниитэ хүн түрэлтэнэй шэнжэ шанартай хүниие номойнгоо нюур дээрэ тэмдэглэн харуулдаг.

Ч. Айтматов «тусхай» шэнжэ харуулха гэжэ эрмэлзэдэггүй, харин имагтал хүн тухай хөөрэдэг.

Заримдаа театрта ямар нэгэн үндэһэтэнэй байдал харуулһан зүжэгтэ наадахадаа, Кавказай гү, али ондоо тээхи хүнэй хэлые һажаажа артистнуудай дуугархадань дан аягүй байдаг. Режиссёрнууд алибаа үндэһэтэниие харуулхын тула иигэжэ хэлыень мохоо болгоно. Шекспирэй зүжэг табиһан хүн тэндэ наадагшадые англи хэлэнэй тусхай шэнжэтэйгээр дуугаруулха гэжэ оролдодоггүй ха юм. Гол шухалань—хүнэй сэдьхэл зүрхые, зосоохиень харуулха зорилго уран зохёолой, искусствын үмэнэ табигдана.

Бельгидэ би нэгэ поэдтэй уулзааб. Англичаншье, американецшье бэшэб. Би бүхы дэлхэйн хүн гээшэб гэжэ тэрэ бардамаар дуугараа һэн. Өөрынгөө түрэл арад зондо хайша хэрэгээр хандабал, поэдэй зүрхэ сэдьхэлые хүнды хооһон болгодог.

Манай Советскэ Союзай арадуудай уран зохёолшод—бидэнэр, хоёр эхын ашые харюулха ёһотойбди. Нэгэ эхэмнай маниие түрэжэ, үлгыемнай хүдэлгэһэн хүн гээшэ. Харин хоёрдохи эхэмнай хүхөө үтэжэ, ажабайдалай харгы дээрэ гаргаһан хүн. Түрүүшымнай эхэ түрэһэн эхэ, хоёрдохимнай—үргэһэн эхэ. Нэгэдэхи эхэмни—минии түрэжэ хүн болоһон, түрэл хэлээ хэлэжэ дуу дуулаһан, түрүүшын зүһэм хилээмэ эдюулһэн түрэл Дагестан нютагни болоно. Түрэл хадым үбһэ ногоон, аршаанта уһан минии үбшэниие, минии шархые эдэгээгээ. Энэмни минии бэедэ, шуһанда шэнгэжэ, ухаан бодолдомни хэтэ мүнхэдөө холисолдон ороо.

Хоёрдохи эхэмни—гарым гансагада, хүлым дүрөөдэ хүргөө. Намда дали ургуулаа. Поэзиин үүдэ урдамни үргэнөөр нээгээ. Хоёрдохи эхынгээ урин үнжэгэн зангые, инаг дурые саг үргэлжэ мэдэржэ байдагби.

Хоёр эхынгээ ашыень харюулхын түлөө бүхы наһаараа эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллахаб.

Искусство интернациональна байдаг

Расул РЗА

Искусство болон литература дотор хаанашье, хэзээшье, ходоодоо хүн зураглагдадаг. Хүнэй ажабайдал ехэхэн үльгэр жэшээ боложо, уран искусствын ба зохёолой онол аргаар харуулагдадаг. Хүн, тэрэнэй тэмсэл, алибаа ушарта эли бодо гарадаг эбари зангынь хубиин, үндэһэ яһанай байбашье һаа, ниитэ дээрээ хамтын, интернациональна шэнжэтэй байдаг гээшэ.

Хүн түрэлтэнэй зам национальна замһаа ниитэ интернациональна зам дээрэ гараха шэглэлтэй. Энэ зам хүгжэлтөөр дамжажа, хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанарые бэедээ шэнгээн баяжажа, хүнүүдэй хоорондохи холбоо барисаан дээрэһээ дүй дүршэл оложо, улам батажадаг.

Бүхы дэлхэй дээрэһээ таһарһан, ондоо хүнэй байгуулһан баялитые хэрэглэдэггүй Робинзон ёһоной арад зон гэжэ, Робинзон түхэлэй хүн гэжэ байгаашьегүй, байхашьегүй. Хүнүүдэй, арадуудай энэ хани холбоон холоодоо мэдэрэгдэжэ, хэдэн зуун жэлэй туршада бэхижэн батажажа, хүнэй ажал ябуулгын нэгэ таһаршагүй хубинь болон бүридэдэг.

Интернациональна искусство—түрүүшын ээлжээндэ айхабтар һайн һайхан шэнжэ шанартай зүйл болоно. Тус искусство хубхай национальна искусствада орходоо һураггүй үргэн, баян юм. Национальна искусствада хүнэй шэнжэ шанар, хүнэй хүсэл зориг, урма баяр өөрын лэ хизаарлагдамал дэбисхэр дээрэ зураглагдадаг һаа, интернациональна искусствада хамаг бүхы ёһо заншал айхабтар үргэн нэлэнхыгээр, хүнэй ажал ябуулга айхабтар гүнзэгы удхатайгаар харуулагдадаг гэжэ мэдэнэбди. Ямар нэгэн үндэһэтэниие зураглахадаа, шэнжэ шанараараа бусад олон үндэһэнтэнһөө булюу дээшэ гэжэ харуулхые һэдэбэл, бодото байдалые хазагайруулһанай, бүхы юумые тад буруугаар ойлгоһоной гэршэ жэшээ болоно.

Өөрын үндэһэн ёһо заншалаар омогорхохо, дээрэлхүү зан гаргаха ябадал ажабайдалдашье, искусствадашье тон хоротой байна. Иимэ национальна өөдэгүй абари зан бодото искусствын шэнжэ шанарта эсэргүү табигдадаг. Дэлхэйн соёл болбосоролой алтан жасада арадуудай оруулһан түрүү, һайн һайхан зүйлынь ямар нэгэн арадай тоогой олон үсөөнһөө хэзээшье тодорхойлогдодоггүй юм. Ямар нэгэн арадай асари ехэ нөөсэ хадаа хүн түрэлтэндэ материальна, ухаан бодолой баялигай талаар юу үгөөб гэһэн ушараар тодорхойлогдодог.

Хүн түрэлтэнэй бэлиг түгэлдэр, түрүү хүнүүдэй агууехэ зохёолнууд хадаа гансахан лэ удхынгаа талаар, хүн зоной хүсэл бодолые харуулһанайнгаа талаар, уран һайханайнгаа онол аргын талаар интернациональна байхын хажуугаар, мүн олон орон түбиин янза бүриин үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй ухаан бодолые, зүрхэ сэдьхэлые ханаан урмашуулха үргэн нэлэнхы хүсэ шадалайнгаа талаар мүн лэ интернациональна байдаг байна. (АПН).

Совет Армида алба хэгшэд тухай

БЭШЭГ

ЗУРАГЛАЛ

ЛЕНИНСКЭ комнато соо дулаан, hаруулшье. Юрын сэрэгшэ Рим Бадмаев комнатын баруун хойто углууда табигдаhан столой саана hууна. Подразделениин командирай мэнэ hаяхан барюулhан фото-зураг ехэл анхаралтайгаар харана хэбэртэй. Баярай тэмдэг түхэреэн нюурhаань буунагүй. Теэд, омогорхоншьегүй яахаб даа—уялгата албандаа оролдосотойгоор хандажа, амжалта туйлаhанайнгаа түлөө частиингаа дэлгээмэл Улаан тугай хажууда фото-зурагта ороо ха юм.

Эхэнь хүбүүгээ үдэшэхэдөө Совет Армиингаа албые hайнаар үнгэргэжэ, түрэл нютагаа бусахыень юрөөгөө бэлэй. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо олон hара үнгэрөө.

Мүнөө Рим хүбүүнииинь эжыдээ бэшэг бэшэхэ гэжэ hууна. hаяынгаа бэшэг соо эжынь албанайнгаа ямараар үнгэржэ байhан тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэхыень гуйгаа hэн. Юун тухай бэшэлтэйб? «Жэлэй турша соо 6 дахин hайшаалда хүртэhэн тухайгаа бэшэхэдэ болохо ха» гэжэ бодоод: «Амар сайн, хүндэтэ эжымни!» гэhэн үгэнүүдые саарhан дээрэ гаргаhанай hүүлдэ удаахан шэмээгүй hуугаа hэн...

Үбэлэй янгинама шуурган соо хүйтэн саhан дээрэ хэбтэхэдэ ямар бэ гэжэ мэдэнэ гүт, эжы? Дааранhандаа гаршни hалганаха, хараагаа оложо ядахаш.

— Рядовой Бадмаев, та буугаа буруу баринат,—гэжэ сержант Виктор Самсонов хэлээд, хажуудашни хэбтээд зааха. Солбон, шуран гээшэнь аргагүй! Хайшан гэжэ би иимээр hураха хүнбиб гэжэ hанаhанаа өөрөөшье мэдэнгүй хэлэжэрхихэдэм:

— Оролдосотой байбал, эрхим буудагша болохот,—гэжэ уринаар харан, мүрым альгадаа бэлэй.

Сержантмнай (манай отделениин командир юм) абари зантаараа ехэ hайн хүн. Ажалша, бидэндээ ходо туhалха гэжэ оролдодог. Өөрөө үншэн юм. Волгоград хотодо үхибүүдэй гэртэ өөдөө болоhон. Түрэлхидөө hанадаггүй. Үни удаан саг соо бэдэрhэнэйнтэй hүүлдэ нёдондо намар түрэhэн ахатаяа уулзашоо. Тэрэ сагhаа хойшо алтан дэлхэйдэ дахин түрэhэн мэтэ досоомни hаруул, сэдьхэлни тунгалаг гэжэ хэлэгшэ.

— Та, Бадмаев, гэртэхидтээ хэр оло дахин бэшэг бэшэдэгбта,—гэжэ намhаа нэгэтэ асуугаа. Нэгэ бага тэбдэд гээд:

— Долоон хоног соо нэгэ дахин бэшэдэгби гэхэдэм:

— Үсөөн байна даа. Эжытнай танай бэшэhэн бэшэг үдэр бүхэндэ хүлеэжэ байгаа ёhотой,—гэжэ hургаал болгон хэлэхэдэнь: «Нээрээшье, эхэ хүн хаанашье адли ха юм, хүлеэжэл байха»—гэжэ шэбшээ hэм.

Энэ хөөрэлдөөнhөө хойшо сержант, юундэшьеб даа, намда хододоо уринаар харагдадаг болоо, хоюулан нүхэсөөбди.

...Сагаалса буудаха сагнай ерэбэ. Сагай уларил үглөөнhөө хойшо ехэ аятүй: бороотой, шабартай, хүйтэн hалхиншье шангаар үлеэнэ. «hайсал буудахамнай ха энэ муу сагта» гэжэ ойндоо бодоо hэм. Буудаха даабаримнай орёо, хүшэр. Хэнинемнай түрүүн дуудагша ааб гэhэн бодол бидэнэрэй сэдьхэлые зобоонхой. Шэнэ юумые түрүүн эхилхэ гээшэ бэлэншье хэрэг бэшэл даа.

Минии нэрые дуудахадань, зүрхэмни лүг-лүг сохилшоо. Буудадаг талмайда ерээд, командирай зааhан гуримаар буудажа захалааб. Сагаалсаяа онohоноошье мэдэнэгүйб. Шалгалтын дүүрэhэн хойно «эрхим» гэhэн сэгнэлтэ командирнай табяа. Үдэшэлэн намда түрүүшын баясхалан соносхоо hэн.

Солдадай албан гээшэ гансашье мэргэнээр буудаха, сэбэрээр алхалха бэшэ ха юм, мэдэнэ гүт, эжы. Солдат сэрэгэй уставые наринаар дүүргэхэ, заримдаа элдэб янзын хүндэ хүшэр хүдэлмэри хэхэ ёhотой.

Бидэнэр hаяшаг сэрэгэй албанда хабаадахагүй ажал бүтээгээбди. Эртэ бодхоогоод, автомашинаар абаашаа hэн. hүнии тэн багаар частьдаа бусаабди. Хэр эсэбэшье, даалгабарыя болзор соонь дүүргэhэндээ бидэнэр омогтой хүхюун ерээ hэмди. Үдэшын шалгалта дээрэ старшина намда командирай зүгhөө хоёрдохи hайшаал хүргөө.

Нүхэртөө туhа хүргэhэнэйнгөө түлөө гурбадахи баясхаланда хүртөөб. Солдат Мамед Курбановород хэлэндэ тулюур. Кавказай хадада өөдөө болоhон, оройдоо 6 класс дүүргэhэн. Энэ нүхэрые ойрын саг сооород хэлэндэ hурга гэhэн захирал взводой командир үгөө hэн. Мамед хурса хүн: түргэн бодолтой, шуран. Гэртээ байхадааород хэлэндэ hураагүйнь халагламаар. Хэдэн hарын хугасаа соо ородоор бэшэжэ, уншажа hураа, политикашье тухайлдаг болоо. Политическэ hуралсалай шалгалтын хэшээл дээрэ «дунда» гэhэн сэгнэлтэ абахадаа ехэтэ баярлаа, туhа хүргэhэндэм намайе халуунаар амаршалаа.

Гэртээ байхадаа дулаан хүнжэлhөө бодожо ядан хэбтэжэ байдагым hанана гүт, эжымни. Мүн баhа амаралтын үдэр, үдын хоолой hүүлдэ 2—3 часай хугасаа соо унтаадшье абаха саг болоогшо hэн гүб даа. Харин мүнөө иимэ саг hалаа. Заримдаа хара эртүүр тревогоор бодхоодог. Энэ үедэ казарма соо юун болодог гээшэб! Булгадаа яаранад: хубсаhаа түргэн үмдөөд, жагсаалда түргөөр зогсохо гэжэ оролдонол. Арбаад минутын үнгэрөөд байхада ротомнай сэрэгшэдэй городогhоо нилээд холохон ошоод байха. Хэдэн дахин энэ команда бидэнэрые дулаан унтариhаамнай болхооноб! Нэгэтэ hүнинн тэгэндэ ингэжэ бодоод, «дайсанай» эзэлhэн газар тээшэ добтолгоо эхилээ hэмди. Үүр сайжа байхада бидэнэр нилээд холо оршодог нарhан тужые гаталаад, «дайсанаа» гэдэргэнь үлдэжэ захалаабди. Хэршье үглөөнэй янгинама жабар байгаа hаа, хүбсаhанhаамнай уурал hабажа байгаа. hуралсалай добтолгын дүнгые гаргахадаа ахалагша командир уялгаяа hайнаар дүүргэhэндэм частиин зүгhөө дүрбэдэхи баясхаланда хүртөөгөө.

Ямар ушар дээрэhээ удаадахи хоёр баясхаланда хүртэhэнөө тодорхойгоор бэшэхэгүйб. Юуб гэхэдэ, нэгэ бэшэг соо бултыень тоолохо аргагүй. Гансал мэдыш даа, эжымни, сэрэгшэд гээшэ албандаа hайнаар, оролдосотойгоор хандаhандаа командованиин зүгhөө hайшаалда хүртэдэг гэжэ. Хай, hүүлшынгээ баясхаланда хүртэhэнөө бэшэhүүб.

Часть бүхэн өөрын дайшалхы тугтай юм. Энэ туг хадаа бултанай: hаншагаа сайhан ветерануудай гү, али үсэгэлдэр армида татагдаад, туг доро зогсожо, Эсэгэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэб гэжэ тангариг үгэhэн залуу сэрэгшэдэй урдаа hанаха эгээл нангин юумэнииинь болоно гээшэ.

Частиин дайшалхы Улаан туг... hэбшээ hалхинда намилзан байhан энэ туг доро зогсон байхадаа, Эхэ оронойнгоо энхэ тайбан байдал, хүүгэдэй хүхюутэй энеэдэ, эхэ эсэгэнэрэй амгалан тайбан байдалые хамгаалжа байнабди гэжэ ойлгохош, энээгээрээ омогорхохош. Мүн баhа Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнда хабаадахадаа, улаан шуhаа гамнангүй хархис дайсаниие сохин илаhан эсэгэнэрэйнгээ баатар габьяае саашань арьбадханаб гэжэ бодохош.

Нангин тугнай хододоо хүндэтэй харуухан доро байдаг юм. Энэ хүндэтэ уялга хүн бүхэндэ тудадаггүй. Журам эбдэгшэд энэ харуулда табигдадаггүй. Сэхыень хэлэхэдэ, бидэнэрэй дунда халирхай ябадалтан үгы юм. Би hаяхан частиингаа тугай харуулда эльгээгдээ hэм. Ингэжэ зургаадахи баясхаланда хүртөөб. Иимэл байнал даа. Байдал тухайгаа дэлгэрэнгыгээр бэшыш гэhэн гуйлтытнай дүүргэжэ, шадаха соогоо бэшэбэб. Юрэдөө хүбүүнэйнгээ албанай хэрэгhээ нюуртнай улайхагүйл даа, эжы...

Энэ бодолоо эжыдээ бэшэхэ гээд Рим Бадмаев гуурhаа гартаа бариба. Теэд бэшэхэ гэхэдэнь таарамжатай үгэнүүд олдоногүй. Энэл ушарhаа боложо солдадай бэшэгүүд богонихонуул байдаг бэшэ аал? Манай нютагай хүбүүн, албанай урда Кабанскда автомашинын жолоошоноор ажаллажа байhан Рим Бадмаев гэртээ бэшэхэдээ, албаминь hайн үнгэрнэ, бэемниишье яhала hайн, hанаагаа бү зобогты гэхэ мэтэ хэдэхэн үгэнүүдээр бэшэгээ дүүргээ hэн.

Солдадай бэшэг. Гурбалжан углуутай шинии бэшэгэй гэртэш хүрэжэ ерэхэдэ аба эжынни, эгэшэ дүүнэршни hонирхон байжа уншахал, уялгата албаяа hайнаар хэжэ байhандаш омогорхохол. Эжышни энэ бэшэгыешни дахин дахин уншаха. Тиигээд баhа хэзээ ерэгшэ ааб гэжэ үдэр бүхэндэ хүлеэхэл.

Рим хүбүүнэй иимэ бодолдо баригдан, бэшэгээ няаха гэжэ байхада, хажуудань сержант ерээд:

— Минии зүгhөө эжыдээ мэндые хүргыш,—гэхэдэнь, Бадмаев ехэ баяртайгаар нэгэ хэдэн үгэ нэмэжэ бэшээ hэн.

П. МИРОВ.

ОЛОН ЖЭЛДЭ ОЛЗОТОЙ ГАРАНА

«Улаан Оронго» колхозой үнэгэдэй фермэдэ мүнөө үедэ 213 толгой халтар хара үнэгэн үсхэбэрилэгдэжэ байна. Бальжинича Юмович Будаев 16 жэл соо дурсагдагша фермэдэ таhалгаряагүй ажаллана. Тиихэдээ ажахынгаа энэ ашагтай hалбарида тон оролдосотойгоор хандажа, олзо ехээр оруулдаг байна. Тэрэ hайн ажалайнгаа түлөө Арадай ажахын туйлалтануудые харуулха бүхэсоюзна выставкэдэ хоёр дахин хабаадалсаhан юм.

Совет засагай 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө нүхэр Будаев, Бато-Мүнхэ Дамбаев, Лубсан-Доржо Санданов болон бусад туhалагшадтаяа х[...] та нилээд амжалтатайгаар аж[...] лаа.

Фермынхид мүнөө үедэ жэ[...] түсэбөөр хараалагдаhан 125 ү[...] гэдэй орондо 147 эрхим шанар[...] арhа Эхэ орондоо тушаахаар [...] лэн болгожо байнхай.

Г. БАЗАРЖАПОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ферм[...] хүдэлмэришэн Е. И. Рябов үнэ[...] дые үбшэнэ. 2. Б. Ю. Будаев ([...] рууи гарhаа) Л. Содномов х[...] арhадай шанар шалгажа байн[...]

Авторай фото.

Редакцида ерэhэн бэшэ[...]

БАЯР ХҮРГЭНЭБД[...]

Хайрата эмгэн буурал эж[...] гээ эдеэ хоолдо таарахагүй [...] ложо, хүндэ үбшэндэ бари[...] хада айшоод байгааб[...] Хотын хүндэ үбшэндэ дайр[...] даhан наhажаал хүнэй эдэг[...] абарагдаханьшье найдамг[...] шэнгеэр хүнүүд хэлсэдэг [...] лэй.

Теэд иимэ үбшэнии эдэг[...] хэ талаар түрүү совет меди[...] нын эди шэдидэ, врачнууд[...] домто аргада найдахаhаа он[...] үлүү этигэл байгаагүй ха ю[...]

Улаан-Үдэ хотодохи хоро[...] хабдар эмшэлдэг больниц[...] хирург Л. А. Матханов эж[...] дэмнай хотын операци хэжэ [...] галhан байна.

Мүнөө эжымнай элүүр м[...] дэ, hайн болонхой, эдеэ хо[...] доо ороо. Нигэжэ ашата бу[...] рал эжыемнай үбшэн зобо[...] гhоо абарhан «эрхыдээ эдит[...] долёобортоо домтой» Леон[...] Афанасьевич Матхановта [...] най бүлын баяр баясхалан хү[...] гэжэ. «Буряад үнэн» газет[...] дамжуулан толилхые хүсэ[...] бди.

Л. С. ДОНДОКОВА,

Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн[...]

ЗАХИЛ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Монголой Арадай Республикын дээдэ hургуулинуудта хэрэглэгдэхэ «Хүдөө ажахын алуу малай ветеринарна хирурги» гэhэн hуралсалай томохон ном hаяхан Буряадай хэблэлээр монгол хэлэн дээрэ гаргагдаба.

Энэ хадаа Монгол ороной захилаар манай республикада хэблэгдэhэн дүрбэдэхи ном болоно. Буряадай эрхим хэблэгшэд монгол ханинарайнгаа захилые саг соонь дүүргэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ номууд Монгол орон эльгээгдэбэ.

О. БЕРЕЗКОВ.

ОЙН ЖЭЛДЭ ШАЛГАРhАН СПОРТСМЕНҮҮД

23 наhатай дэлхэйн рекордсмен, Таллин хотын «Пыуд» гэжэ спортивна бүлгэмэй штангист Ян Тальтс гурба дахин дүн хамта 500 килограмм, мүн тэрэнhээ дээшэшье штанг үргэжэ, «Табан зуутанай» клубта оролсоод, спортын энэ зүйлөөр 1967 оной эрхим совет спортсмен гэжэ тоологдобо.

Тэрэшэлэн арбан эрхим лауреадуудай тоодо Леонид Жаботинский—хүндэ атлетикэ (Совет Арми, Киев), Анатолий Фирсов—хоккей (Совет Арми, Москва), Людмила Белоусова, Олег Протопопов—гоёор халтиралга («Локомотив», Ленинград), Али Алиев—юрын барилдаан («Спартак», Махачкала), Михаил Воронин—гимнастика («Динамо», Москва), Янис Лусис—хүнгэн атлетикэ (Совет Арми, Ригэ), Игорь Тер-Ованесян—хүнгэн атлетикэ («Буревестник», Москва), Эдуард Стрельцов—футбол («Торпедо», Москва), Нэташа Кучинская—гимнастика («Зенит», Ленинград).

(ТАСС).

УhАНАЙ ШУБУУДЫЕ ОЛОШОРУУЛХА ЗОРИЛГООР...

Уhанда тамардаг шубууд манай эндэ хоморлоо гэжэ ангуушадай хэлсэдэгые статистика батална. Орон дотор намарай агнуурийн эхиндэ уhанай тамардаг шубуудай тоо 40—43 миллион байгаа гэжэ мэргэжэлтэд багсаагаа.

Энэ хадаа багсаамжаар хэлэгдэhэн тоо. Гэбэшье манай орон дотор бүхыдөө 4.5 миллион уhанай шубуудай үбэлжэдэг байhаниинь зүбөөр мэдэгдээ. Тэдэнэй 3.6 миллиониинь нугаhан, 535 мянганиинь лысуха, 73 мянганиинь галуун, 32 мянганиинь хун, 24 мянганиинь фламенго юм. 1967 оной январьда орон дотороо үбэлжэдэг шубуудай тоо абаха бүхэсоюзна түрүүшын бүридхэлэй дүн иимэ байhан.

Мүнөө январьда (7-hоо 21 хүрэтэр) тиимэ хоёрдохи бүридхэл болохо гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын байгаалиие сахин хамгаалгын ба ангай ажахынуудые хүтэлбэрилдэг главна управлени ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Энэ хоёр бүридхэл сасуулагдаад байхадаа ангуушадые ехэтэ hонирхуулха байха.

Мэргэжэлтэд шубуудай үсөөрдэг шалтагааниие гансахан шэнжэлхэ бэшэ, харин тэрэниие ашагтайгаар үсхэбэрилхэ хэмжээ ябуулга зохёохо байна.

Уhанай шубуудай хабарай агнуурине хорихо гэhэн уряатайгаар Казахстанай ангуушад оронойнгоо ангууша олониитэдэ hаяхан хандаба. Тэдэнэй дурадхал Украинада, Молдавида, Таджикистанда, Туркменидэ дэмжэгдээ.

Энэ эрмэлзэл мэдээжэ. Хабарай шубуудай hүрэглэн нидэлгые буугай дуун үргөөхэ ёhогүй. Шубууд үндэгэлхэ газарнуудтаа hаадгүйгөөр ниидэжэ ошог лэ.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС-ай корр.

Амаралтын үдэр Дээдэ-Онгос тойдо...

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто[...]

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Прав[...] газетэhээ абтаhан январиин 2[...] түрүү бэшэг. ТАСС-ай мэдээс[...] нүүд. Нютагай hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: Зэ[...] аймагай партийна конферен[...] тухай В. Островскиин статья. [...] рэл орон дотoрхи hонинууд.

Гурбадахи хуудаhанда: «Эр[...] хэг зоригой hургуули» гэ[...] гаршаг доро СССР-эй лётчик-к[...] монавт В. Комаровой нэрэмж[...] авиациин дээдэ училищиhаа [...] портаж. «России шангай лаур[...] дууд» гэhэн ТАСС-ай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «На[...] та үдэрнүүд» гэhэн П. Галса[...] вай публицистикэ. Нютаг нюта[...] hонинууд. Соносхолнууд. Хил[...] саанаhаа мэдээсэлнүүд.

Багаhаань хойшо хүнүүдые
Баатарай шэртэhээр
хуягладаг
Шэдитэ нангин Вьетнамай
Шэн зоригой жэшээ юм...
ТО ХЫУ,
Вьетнамай поэт

ЭРЭЛХЭГ ХАТУУ ЗОРИГ

Ханойн механическа заводhоо репортаж

Ханойн заха. Эндэ Вьетнамай ниислэл хотын үйлэдбэри оршоно. Заводой цехүүдэй шэлэмэл орой наранда ялалзана, ута хоолойнуудаар утаан бадхана. Үндэр кранууд дээгүүр үлылдэнэ. Түмэр замай вагонууд үлхэлдэн hубарилдана... Эндэхи предприятинуудай эгээн томонь Ханойн механическа завод болоно. Заводой цехүүдэй корпусууд байрын гэрнүүд дээгүүр тобойлдоно. Тэдэниие тойроод, бомбоубежищиин малтагдамал шорой гүбээ эндэ тэндэ харагдана. Заводhоо тэрэ хүрэтэр үйтахан нүхэн харгы бэлдэгдэнхэй. Уhа бүлэдэг станциин хажууда зэбсэгтэ элдэбхитэд агаарhаа дайсан добтолнogүй юм аа гү гэжэ адаглан харана. Агаарhаа хамгаалгын бүмбэгэнүүд огторгойдо дэгдээгдэнхэй.

Америкын самолёдуудай саг үргэлжэ добтолоошье hаа, хүнүүд ажалаа хаядаггүй байна гэжэ заводто дүтэлхэдөө ойлгохош. Котельнын дээрэ бад хара утаан баглайрна. Электро-гагнуурай гэгээн туяан эндэ тэндэ ялагаралдана. Заводой харша соо автопогрузчигууд нишэ тишээ зуралзана. Кокс, нарихан булад сооргонуудые, элhэ ашаhан вагонеткэнүүд шуугя дүүеэтэйгээр үнгэрнэ. Завод ажаллана, харатан дайсантай тэмсэнэ.

Заводой хаалга үүлэнэй хажууда буутай хоёр харуулшан зогсонхой. Дүүрэн hомотой брезент сүүмхэ үргэлэнхэй. Тэдэнhээ 4 метр шахуу хажуу тээ харуулшадай окопууд дүнхынэ.

Хаалгаhаа саашаа үйлэдбэриин корпусуудта абаашаха үргэн харгы зурына. Харгын хоёр хажуугаар үдхэн набша намаатай ногоон hаглагар модод hүүлгагланхай. Тэдэ модолой эндэ «Кузнецов», «Певцов», «Гончаров...» гэhэн бэшэгтэй тэбхэр түмэр уяатай.

— Энэ хани нүхэсэлэймнай аллей гээшэ,—гэжэ заводой директор До Дай Лок намда хөөрэбэ. Эдэ мододые вьетнам хүдэлмэришэдтэй сүг энэ завод барилсаhан совет мэргэжэлтэд 10 жэлэй урда тээ hуулгаhан юм. Үсхэнөөр hаглайн ургаhан эдэ модод совет, вьетнам арадуудай хани нүхэсэлэй hүлдэ тэмдэг болоно. Хабартаа эдэ модод айхабтар hайхан ягаан сэсэгээр бүрхөөгдэдэг, зундаа амтатай эдеэ—жэмэс үгэдэг юм. «Жэмэсынь эдихэ бүреэ энэ модо тариhан хүниие hайн үгөөр дурдаарай» гэhэн вьетнам арадай урданай оньhон үгэ тон hонирхолтой.

Манай энэ механическа заводые барилсаhан совет аха дүүтэнэ баяр баясхалангай үгөөр дурдадагбди. Айхабтар ажалша бэрхэ зон hэн. Вьетнам хүдэлмэришэдые өөhэдынгөө мэргэжэлдэ hургаhан, дүй дүршэлөө дамжуулhан байха юм. Үдэшэндөө Москвагай үдэшэнүүд тухай, уян нарихан рябина тухай, үргэн уужам Эхэ орон тухайдаа ородууд дуулалдагша hэн,—гээд нүхэр Лок хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

Совет мэргэжэлтэд, вьетнам хүдэлмэришэд 3 жэлэй туршада эбтэй нэгэ бүлэ болон ажаhуугаа, ажаллаа. 1958 ондо механическа завод баригдажа дүүрээ hэн. Тиихэ үедэ ДРВ-дэ өөhэдын инженернүүд, техникүүд дутамаг байгаа. Дахяад лэ совет хүнүүд вьетнам ахадүүтэндээ туhа хүргэхээ ерэбэ гээшэ. Түрүүшээр заводто иимэ гуримтай байhан: заводой директор—вьетнам нүхэр, харин ахалагша инженерынь—совет мэргэжэлтэн. Инженер Орлов, Пежинский, Певцов болон бусад тухай мүнөө вьетнам нүхэд баяр баясхалангай үгэнүүдые хэлэн дурдадаг. Тэдэнэр Москвагай проектнэ эмхинүүдhээ Ханой эльгээгдэhэн байгаа.

9 жэлэй урда тээ түс завод оройдоол 9 янзын станок гаргадаг байгаа hаа, мүнөө 12 ондоо түхэлэй станогуудые бүтээн гаргана. ДРВ-дэ эсэргүү Америкын добтолгын эхилхэдэ, түс предприяти ороной 16 райондо зөөлгэдөө hэн. Мүнөө үедэ заводой талмай дээрэ үсөөхэн цехүүд, тэрэ тоодо уралалгын цех хүдэлнэ.

Нүхэр Логтой тэрэ цехтэнь орообо. Автомадаар хүдэлдэг балтын шанга сохидолhоо сонхын шэл дэржэгэнэнэ. Хүдэлмэришэд ута хазуурые айхабтар бэрхээр барижа, улайтараа халаhан түмэр ишэ тиишэнь эрьюулнэ. Уралалгын цехэй начальник хажуудамнай ерээд: «Сайн байна, нүхэр!» гэжэ ородоор хандаба. Танилсабабди. Фан Ван Кыонг—ажалай баатар. Хоабинь провинциин угытэй таряашан айлда түрэhэн юм. 1946 онhоо 1954 он болотор колонизаторнуудта эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадалсаа. Дайсадтай тэмсэхэ үедөө шэн зориг, баатаршалга гаргаhанайнгаа түлөө гүрэнэй шанда хүртэhэн байна. 1967 ондо сэрэгэй албанhаа табигдаад, механическа заводой барилга дээрэ хүдэлмэрилөө. Заводой баригдажа дүүрэмсээр автомадаар хүдэлдэг балтые шудалhан. Ажалаараа шалгарhанайнь түлөө ДРВ-гэй правительство Кыонгые Ажалай нэгэдэхи, хоёрдохи шатын хоёр орденоор шагнаhан байха.

— Үйлэдбэриингөө амжалтаар нэн түрүүн совет мэргэжэлтэн Шагонинда уялгатайб. Тэрэ «Красный пролетарий» гэдэг Москвагай заводhоо хэдэн нүхэдтэеэ хамта манай ишэ ерэhэн юм. Шагонинтай хамта ажаллаhаг, хамтын байрада сугтаа байрладаг, хани нүхэсэлэй модо суг hуулгаhан зомди,—гэжэ Фан Ван Кыонг хөөрэнэ.

Америкын булимтарагшадай добтолгые мүнөө вьетнам арадай эрэлхэг зоригтойгоор hөөргэ сохижо байхада, Кыонг дайшалхы тэмсэлэй баатар гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Кыонг заводойнгоо арадай жагсаалай начальнигай орлогшо юм. Залуу хүдэлмэришэдэй сэрэгэй hургуули гарахадань туhа хүргэдэг. hаяхан Кыонг, тэрэнэй нүхэд Америкын лётчик Джон Сидней Маккениие плендэ абаа. Тэрэнэй самолёт совет ракетэдэ тудагдан, Ханой дээрэ унаhан байна.

...Станогой гол шухала хубиие үйлэдбэрилхэ цех ондоо нэгэ провинцида нүүлгэгдэhэн юм. Асфальт харгыгаар тэрэ провинци ошобобди. Тиигэжэ ябатараа гол харгыhаа гаража, хура бороодо нилээдгүй муудаhан хүдөөгэй харгыгаар ябабабди. Уданшьегүй урэ жэмэстэ пальма ба акациин набша мүшэр доро хоргодоhон багахан тосхондо хүрэжэ ерээбди. Тосхоной захын харгы дээрэ хаалга баригданхай. Буу зэбсэгтэй хүдэлмэришэн документыемнай шалгаба. Хаалгын хажууда пальма модоной набшаар хушаатай жэрэгээр олон велосипедүүд зэhээтэй.

Таряашадай гэрэй хажууда бамбук модон шабар хоёроор хүдэлмэришэдэй бүтээhэн, барайгарай hолоомоор хушагдаhан ута сарай харагдаа. Энэмнай Ханой хотоhоо зөөгдэhэн заводой цех болоно. Тэндэ фрезернэ, утаруунь харуулдадаг станогууд табигданхай. Станок дээрэ иимэ тэмдэг уншабаб: «Комсомолец» гэдэг станок бүтээлгын завод. Егорьевск хото». Нэгэ станогой дэргэдэ хара гэзэгэтэй, ташарайгүйхэн басаган хүдэлжэ байба. Арадаа хүндэ буу, хажуу тээгээ санитарай сүүмхэ үргэлэнхэй. Тэрэ басагахан Тху Нюан гэжэ нэрэтэй, оройдоо 18 наhатай. Хатинь провинцида түрэhэн. Хайфон хотын техническэ мэргэжэлэй hургуулида hураhан.

Ханойдо түрэhэн залуу хүбүү[...] Ви Ван Куй хоёр жэлэй урд[...] тээ заводой дэргэдэхи техник[...] дүүргээ. Мүнөө тэрэ инженер б[...] лохо шалгалтадаа бэлдэжэ бай[...] хай. Нюан ба Куй үйлэдбэри[...] түрүүшүүл юм. Агуухэ Октя[...] риин 50 жэлэй ойн хүндэлэл[...] тэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоо[...] үйлэдбэриингөө түсэб 120 пр[...] центээр дүүргээ. Америкын сам[...] лёдуудтай тэмсэхэ хамгаалг[...] отрядта орожо, зенитчигүүд[...] hомо хэрэгсэл зөөhэн, шархата[...] шадые аргалhан, харгы ба хүү[...] гэ заhабарилhан байха юм.

Цехэй клуб соо «Ленин [...] Октябрь» гэhэн фотовыставкэ, м[...] хажуудань—үйлэдбэриин габш[...] гайшуулай хүндэлэлэй самбар[...] байhан ушар тон ехэ удхата[...] Коллективэй ажалай амжалт[...] ДРВ-гэй правительство үндэрө[...] сэгнээ—Ханойн механическа за[...] вод Ажалай орденоор хоёр дахи[...] шагнагдаа. Мүнөө ажалша, тэ[...] сэлшэ заводой хүдэлмэриш[...] Америкын булимтарагшадта эсэ[...] гүү илалтата тэмсэл ябуул[...] байгаа Вьетнамай баатарлиг ар[...] дай түрүү зэргэдэ жагсанхай.

А. ЖЕМАЕВ,
АПН-эй тусхай корр.

УРДА ВЬЕТНАМ. Сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэ, 19 наhатай Нгуен Тхи Деп ами наhаяа хайрлангүйгөөр өөрынгөө бэеэр халхалжа, шархатаhан сэрэгшэдые Америкын самолёдой буудалгаhаа абараа. Тэрэ өөрөө шархатаад, олон хүнэй ами наhые абарhан байна.

ВИА—ТАСС-ай фото

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-02301. Зак. № 29.